

Projekt

z dnia 10 marca 2014 roku Zatwierdzony przez
Zarząd Powiatu

**UCHWAŁA NR .....
RADY POWIATU W TARNOWSKICH GÓRACH**

z dnia ..... 2014 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach za rok 2013

Na podstawie art. 12, pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.¹⁾) w związku z art. 112 ust.12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.²⁾)

**Rada Powiatu
uchwała:**

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach za rok 2013, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Powiatu w Tarnowskich Górach

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 4. Uchwała podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

---

¹⁾Przepisy wprowadzające zmiany opublikowano w: Dz. U. z 2013 poz. 645

²⁾Przepisy wprowadzające zmiany opublikowano w: Dz. U. z 2011 nr 81 poz. 440, z 2013 poz. 509

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W TARNOWSKICH GÓRACH ZA ROK 2013

Tarnowskie Góry, marzec 2013r.

Spis treści

I.OPIEKA NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.....	4
1.Zapewnienie dziecku pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców.....	4
1.1.Rodziny zastępcze.....	4
1.1.1.Promowanie rodzinnych form opieki. Nabór kandydatów na rodziców zastępczych.....	4
1.1.2.Szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych.....	5
1.1.3.Dobór rodziny zastępczej dla dziecka.....	5
1.1.4.Plan pomocy dziecku.....	6
1.1.5.Przyznane świadczenia.....	6
1.1.6.Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka ponoszone przez gminę.....	8
1.1.7.Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.....	10
1.1.8.Przysposobienie.....	10
1.1.9.Szkolenie i wsparcie istniejących rodzin zastępczych.....	10
1.1.10.Porozumienia między powiatami w sprawie ponoszenia kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.....	11
1.1.11.Rodzice dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.....	13
1.2.Placówki opiekuńczo- wychowawcze.....	14
1.2.1.Dzieci umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie Powiatu Tarnogórskiego.....	14
1.2.2.Dzieci pochodzące z terenu powiatu umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem.....	16
1.2.3.Dzieci przebywające w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie Powiatu Tarnogórskiego, pochodzące z innych powiatów.....	17
2.Powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej.....	18
3.Opłata za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.	19
4.Usamodzielnienia.....	21
4.1.Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	22
4.2.Pomoc pieniężna na usamodzielnienie.....	23
4.3.Pomoc na zagospodarowanie.....	23
4.4.Pomoc w integracji ze środowiskiem młodzieży mającej trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu placówki lub rodziny zastępczej.....	23
5.Szkolenia pracowników i doradztwo dla kadr pomocy społecznej.....	24
6.Współpraca z Sądem Rodzinnym i innymi instytucjami.....	25
7.Poradnictwo specjalistyczne.....	26
7.1.Poradnictwo psychologiczne.....	26
7.2.Poradnictwo pedagogiczne.....	27
7.3.Poradnictwo socjalne.....	27
7.4.Informacja o prawach i uprawnieniach dla osób niepełnosprawnych.....	27
8.Program Przeciwdziałania Przemocy.....	28

8.1. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	28
8.2. Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie.....	28
8.3. Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.....	28
8.4. Punkt Konsultacyjny dla Osób Poszkodowanych w Wyniku Przepistw i Przemocy.....	29
9. Sprawozdawczość i statystyki.....	29
9.1. Statystyka dotycząca rodzin zastępczych.....	29
9.2. Sprawozdawczość.....	30
10. Informacja publiczna	31
11. Wykonanie dochodów i wydatków PCPR w Tarnowskich Górach w 2013r.....	32
II. POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM.....	33
1. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.....	33
1.1. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych...	35
1.2. Organizacja sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.....	36
1.3. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze....	37
1.4. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.....	39
1.5. Realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd”	41
1.6. Warsztaty Terapii Zajęciowej.....	43
III. DOME POMOCY SPOŁECZNEJ.....	45
1. Wnioski w sprawie umieszczenia w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego w roku 2013.....	45
2. Osoby oczekujące na umieszczenie w domach pomocy społecznej.....	46
3. Dome Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego-koszt utrzymania:.....	47
IV. PROJEKT SYSTEMOWY „SKRZYDŁA POWIATU – ROZWÓJ I PROMOCJA AKTYWNEJ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW POWIATU TARNOGÓRSKIEGO”	48
V. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	57
VI. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ.....	58

I. OPIEKA NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

1. Zapewnienie dziecku pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców.

Organizatorem pieczy zastępczej w Powiecie Tarnogórskim, zgodnie z Zarządzeniem Starosty Tarnogórskiego nr 112/2011 z dnia 23.12.2011 roku w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Tarnogórskiego, jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach. Zgodnie z art. 76 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w PCPR powołano zespół ds. pieczy zastępczej, realizujący zadania w zakresie pieczy nałożone w/w ustawą. Zespół w okresie sprawozdawczym realizował swoje zadania zgodnie założeniami i celami wytyczonymi w „Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej Realizowanego w Powiecie Tarnogórskim w latach 2012 - 2014” przyjętego uchwałą nr XXVI/311/2012 Rady Powiatu w Tarnowskich Górach z dnia 28 sierpnia 2012 roku w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Realizowanego w Powiecie Tarnogórskim w latach 2012 - 2014” ze zm.

Zgodnie z art. 77 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny zastępcze Powiatu Tarnogórskiego zostały objęte opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Do jego zadań należy w szczególności:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku,
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2013 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach zatrudniało 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, pod których opieką znajdowały się 83 rodziny zastępcze. Pozostałe rodziny były objęte opieką innych pracowników merytorycznych (specjaliści pracy socjalnej, pedagog, kierownik zespołu ds. pieczy zastępczej), realizujących te same zadania.

1.1. Rodziny zastępcze

1.1.1. Promowanie rodzinnych form opieki. Nabór kandydatów na rodziców zastępczych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w ramach realizacji powyższych zadań podejmowało następujące formy aktywności:

- udzielanie informacji na temat idei rodzicielstwa zastępczego oraz wymogów formalnych do pełnienia tej funkcji osobom zainteresowanym tą formą opieki,

- zamieszczanie na stronie internetowej PCPR informacji dot. rodzicielstwa zastępczego (www.pcpr.tarnogorski.pl),
- zorganizowano Piknik Rodzin Zastępczych podczas obchodów Dni Miasta Kalety
- udział w Ogólnopolskim Kongresie Rodzin zastępczych w Warszawie

1.1.2. Szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych

W 2013 r. dokończono edycję szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych, rozpoczętą w grudniu 2012 r. W szkoleniu wzięło udział 8 rodzin kandydackich (13 osób). Ostatecznie w roku sprawozdawczym wydano 5 zaświadczeń kwalifikacyjnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Szkolenie (12 sesji) prowadzili pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie - trenerzy programu „PRIDE. Rodzinna opieka zastępcza/adopcja”. Program szkoleniowy uwzględniał elementy prawa rodzinnego, pedagogiki, psychologii rozwojowej i wychowawczej, wiedzę i umiejętności rozpoznawania sytuacji rodzinnej dziecka oraz jej oceny, doskonalenie umiejętności opiekuńczych, umiejętności radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi oraz związanymi z kompensacją opóźnień rozwojowych dziecka, wiedzę o uzależnieniach, zagadnienia organizacji opieki nad dzieckiem i możliwości uzyskania wsparcia w wychowywaniu dzieci, zasady finansowania rodzin zastępczych, informacje o zadaniach, kompetencjach PCPR.

W trakcie szkolenia sprawdzano także, czy kandydaci spełniają wymogi formalno – prawne określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ramach szkolenia trenerzy przeprowadzili 26 konsultacji w miejscu zamieszkania kandydatów na rodziny zastępcze. Konsultacje miały na celu indywidualną analizę sytuacji rodzinnej kandydatów, posiadanych przez nich kategorii kompetencji, omówienie ewentualnych wątpliwości rodziny. Ponadto sprawdzano warunki lokalowe i sanitarne ważne z punktu widzenia ochrony i bezpieczeństwa dzieci. Przeprowadzono także badania psychologiczno - pedagogiczne dla kandydatów, wydano 4 opinie psychologiczno – pedagogiczne potwierdzające posiadanie przez kandydatów odpowiednich predyspozycji osobowościowych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Ostatecznie w roku sprawozdawczym wydano 5 zaświadczeń kwalifikacyjnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Równolegle do szkolenia rodzin kandydacki prowadzone były warsztaty pn. „Moja nowa rodzina” dla dzieci kandydatów i dzieci przyjętych pod opiekę przez szkolące się rodziny. W warsztatach wzięło udział 10 dzieci, odbyły się cztery spotkania.

We wrześniu 2013 r. drugą edycję szkolenia rozpoczęło 14 rodzin - 24 osoby, z tego osiem rodzin wychowujących już dzieci w ramach rodziny zastępczej lub pieczy, które do ukończenia szkolenia zostały zobowiązane przez sąd.

1.1.3. Dobór rodziny zastępczej dla dziecka

Przy doborze rodziny zastępczej dla dziecka uwzględniano w szczególności:

- przygotowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (informacje zgromadzone podczas szkolenia),
- predyspozycje kandydatów i ich doświadczenie w pracy z dziećmi,
- informacje pozwalające na ocenę funkcjonowania kandydatów w środowisku lokalnym,

- warunki mieszkaniowe kandydatów,
- odpowiednią różnicę wieku między kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej a dzieckiem,
- poziom rozwoju i sprawności dziecka, wymagania w zakresie pomocy profilaktyczno – wychowawczej lub resocjalizacyjnej oraz możliwość zaspokajania potrzeb dziecka,
- zasadę nierozłączania rodzeństwa,
- opinię wyrażoną przez dziecko.

W 2013 r. PCPR dokonał doboru rodzin zastępczych dla 11 dzieci.

Dodatkowo zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego sąd przed umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej zasięga opinii właściwego PCPR o kandydatach. W okresie sprawozdawczym przekazano do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach 13 takich opinii dotyczących rodzin, które nie były szkolone przez PCPR w Tarnowskich Górach.

1.1.4. Plan pomocy dziecku

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy m.in. przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i rodziną zastępczą planu pomocy dziecku. W okresie sprawozdawczym koordynatorzy oraz inni pracownicy merytoryczni przygotowali 44 plany pomocy dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej w 2013r.

1.1.5. Przyznane świadczenia

W 2013r. wydano łącznie 42 decyzje w sprawie przyznania świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej. Ponadto wydano 11 decyzji w sprawie przyznania świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania osoby, która osiągnęła pełnoletność przebywając w rodzinie zastępczej.

Rodzinom zastępczym które przyjęły pod opiekę dzieci w 2013r. przyznano 10 decyzjami jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka. W wszystkich przypadkach jednorazowa pomoc pokryta została w całości przez powiaty właściwe ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pierwszej formie opieki zastępczej. W 25 odmówiono przyznania świadczenia ze względu na brak środków przeznaczonych na ten cel w budżecie PCPR. Wszystkie z 25 przypadków odmów dotyczą dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego.

Z pośród pozostałych świadczeń, o które mogą starać się rodziny zastępcze wydano następujące decyzje:

- w sprawie świadczeń na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem remontu wydano dwie – obie zostały w całości sfinansowane przez powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dzieci przed ich umieszczeniem w pierwszej formie opieki zastępczej,
- w sprawie okresowego świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych wydano 2 decyzje z tego we wszystkich przypadkach kwota świadczenia pokryta została w całości przez powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dzieci przed ich umieszczeniem w pierwszej formie opieki zastępczej,
- w sprawie środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku

domu jednorodzinnego wydano 12 decyzji. Kwota świadczenia pokryta została w całości przez powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dzieci przed ich umieszczeniem w pierwszej formie opieki zastępczej.

- W sprawie dofinansowania do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku do 6 lat wydano dwie decyzje – obie zostały w całości sfinansowane przez powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dzieci przed ich umieszczeniem w pierwszej formie opieki zastępczej.

Zestawienie wydatków w ramach poszczególnych typów świadczeń zawarto w poniższej tabeli:

TABELA 1. ŚRODKI WYDATKOWANE NA ŚWIADCZENIA DLA RODZIN ZASTĘPCZYCH W 2013r.			
NAZWA UDZIELONEGO ŚWIADCZENIA	LICZBA OSÓB NA KTÓRE DECYZJĄ PRZYZNANO ŚWIADCZENIE	IŁOŚĆ ŚWIADCZEŃ	KOSZT ŚWADCZEŃ
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	257	3302	2 528 443,00zł
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania osoby która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej	37	372	283 158,45zł
Jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka	6	10	8 500,00zł
Okresowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych	2	24	12 000,00zł
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego	1	12	24 190,08zł
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania	2	2	400,00zł
Świadczeń na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem remontu	2	2	7 200,00zł
OGÓŁEM	307	3724	2 863 891,53

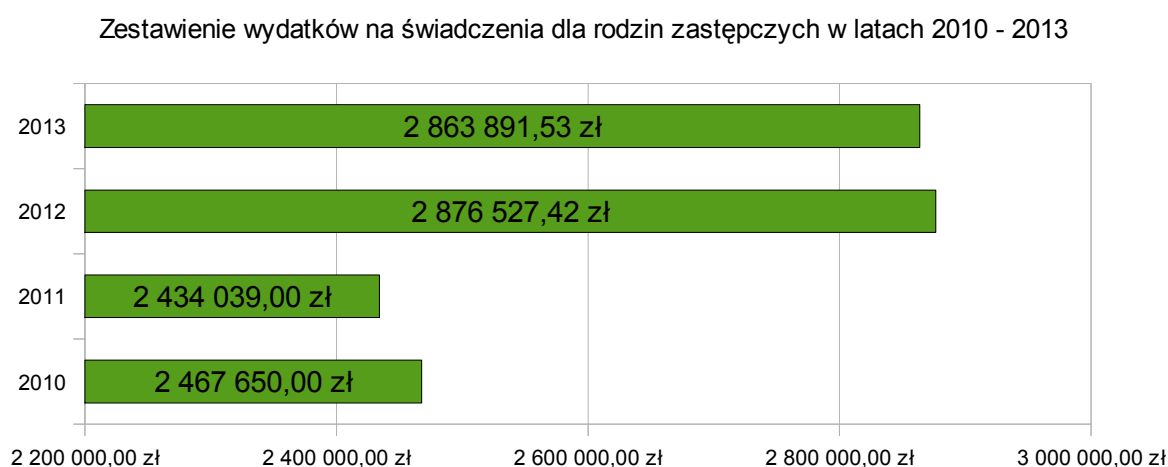
W związku z wątpliwościami w zakresie zapisów w ustawie o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej zwrócono się w 19 przypadkach do radcy prawnego PCPR z prośbą o interpretację. Ponadto w 3 przypadkach zwrócono się z zapytaniem do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie.

Ponadto wydano:

- 13 decyzji w sprawie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń,
- 47 decyzji w sprawie odsetek od świadczeń nienależnie pobranych (wydanych w świetle art. 92 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej),
- 124 decyzji zmieniających wysokość świadczeń należnych rodzinom zastępczym,
- 40 decyzji uchylających.

Na poniższym wykresie przedstawiono zestawienie wydatków ponoszonych na świadczenia dla rodzin zastępczych w latach 2010 – 2013.

WYKRES 1.

1.1.6. Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka ponoszone przez gminę

Obowiązująca od 1 stycznia 2012r. ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła w art. 191 ust. 9 na gminy obowiązek procentowego partycypowania w wydatkach na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej. Do wydatków tych należą wszystkie świadczenia oraz dodatki przysługujące rodzinom zastępczym jak również wynagrodzenie wraz z pochodnymi od wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka i osób zatrudnionych w rodzinie zastępczej oraz rodzinnym domu dziecka lub zajmujących się opieką i wychowaniem w rodzinnym domu dziecka.

Gminy ponoszą wspomniane wydatki w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej w wysokości 10%, w drugim roku w wysokości 30% a w trzecim i następnych latach w wysokości 50%. Powyższe przepisy dotyczą jednak wyłącznie dzieci umieszczonych po raz pierwszy w pieczy zastępczej po dniu 1 stycznia 2012r.

W stosunku do wszystkich dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej po 1 stycznia 2012r. pochodzących z terenu Powiatu Tarnogórskiego każdorazowo ustalano gminę właściwą ze względu na miejsce jego zamieszkania przed umieszczeniem w pieczy. Gminy po potwierdzeniu swojej właściwości w stosunku do danego dziecka ponosiły procentową część wydatków PCPR w drodze noty księgowej. Łącznie w ciągu roku 2013 gminy partycypowały w wydatkach PCPR

w przypadku 46 dzieci i 1 osoby, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

W poniższych tabelach przedstawiono dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, odnośnie których wydatki na opiekę i wychowanie ponosiły gminy Powiatu Tarnogórskiego wg. stanu na 31 grudnia 2013r.

TABELA 2 . DZIECI UMIESZCZONE W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ ODNOŚNIE KTÓRYCH WYDATKI NA OPIEKĘ I WYCHOWANIE PONOSIŁY GMINY POWIATU TARNOGÓRSKIEGO W 2013R. (stan na 31 grudnia 2013r.)					
Lata pobytu dziecka w pieczy zastępczej	Gmina Tarnowskie Góry	Gmina Radzionków	Gmina Tworóg	Gmina Miasteczko Śląskie	Gmina Zbrosławice
10%-1rok	11	1	1	0	3
30%-2rok	6	2	5	1	0
50%-3rok i więcej	0	0	0	0	0

TABELA 3 . DZIECI UMIESZCZONE W INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ ODNOŚNIE KTÓRYCH WYDATKI NA OPIEKĘ I WYCHOWANIE PONOSIŁY GMINY POWIATU TARNOGÓRSKIEGO W 2013R. (stan na 31 grudnia 2013r.)			
Lata pobytu dziecka w pieczy zastępczej	Gmina Tarnowskie Góry	Gmina Zbrosławice	Gmina Tworóg
10%-1rok	5	1	1
30%-2rok	3	0	0
50%-3rok i więcej	0	0	0

Łączną kwotę jaką Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w 2013r. uzyskało z Gmin Powiatu Tarnogórskiego jako zwrot poniesionych wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej to 75 671,57zł. Z tytułu pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej uzyskano kwotę 46 380,93zł (wraz z wynagrodzeniem zawodowych rodzin zastępczych). Z kolei z tytułu pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej uzyskano kwotę 29 290,64zł. Zestawienie kwot wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej poniesione w 2013r. przez gminy przedstawiono w poniższej tabeli. Kwoty przedstawione w tabeli stanowią faktyczne uzyskane z gmin Powiatu Tarnogórskiego środki wg. stanu księgowego na 31 grudnia 2013r.

TABELA 4. KWOTA WYDATKÓW NA OPIEKĘ I WYCHOWANIE DZIECKA W PIECZY ZASTĘPCZEJ PONIESIONA W 2013R. PRZEZ GMINY						
Z tytułu:	Gmina Tarnowskie Góry	Gmina Radzionków	Gmina Tworóg	Gmina Miasteczko Śląskie	Gmina Zbrosławice	Gmina Krupski Młyn
Dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	25 041,60zł	8 966,17zł	8 978,23zł	1 052,91zł	2 051,62zł	290,40zł
Dzieci umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	25838,48zł	-	-	1671,06zł	1781,10zł	-
Razem:	75 671,57zł					

1.1.7. Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dokonywało oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Informacje zebrane przez koordynatorów oraz innych pracowników merytorycznych podczas konsultacji domowych, dotyczyły:

- ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem,
- modyfikowania planu pomocy dziecku,
- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

Oceny dokonywano w konsultacji z rodziną zastępczą, pedagogiem, psychologiem, właściwym asystentem rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Dokonano 394 oceny sytuacji dzieci, do sądu przekazano 229 sprawozdań dotyczących zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

1.1.8. Przysposobienie

W okresie sprawozdawczym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przekazało do ośrodków adopcyjnych informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w ilości 23. W 2013 roku 9 dzieci wychowujących się w rodzinach zastępczych zostało przysposobionych – z tego 5 przez wychowujące je rodziny zastępcze.

1.1.9. Szkolenie i wsparcie istniejących rodzin zastępczych

W 2013 roku prowadzono działania mające na celu podnoszenie standardów wychowania i opieki w rodzinach zastępczych, w tym zachowanie i wzmocnienie kompetencji, przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego oraz podnoszenie

kwalifikacji osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą zgodnie z potrzebami tych osób poprzez:

- umożliwienie spotkań grupy wsparcia dla rodziców zastępczych (raz w miesiącu),
- zapewnienie poradnictwa pedagogicznego i psychologicznego, z którego na indywidualnych konsultacjach skorzystały 46 rodzin zastępczych,
- udzielanie wsparcia przy regulowaniu kontaktów dzieci z rodzicami naturalnymi, w tym umożliwienie spotkań na terenie PCPR,
- zorganizowanie specjalistycznych szkoleń, których celem było podnoszenie kompetencji rodziców zastępczych, w których wzięło udział łącznie 21 rodzin zastępczych:
  - „Sekty zagrożeniem systemu wartości człowieka”,
  - „Praca z dzieckiem niepełnosprawnym intelektualnie w stopniu lekkim”,
  - „Praca z dzieckiem niepełnosprawnym intelektualnie w stopniu umiarkowanym”

1.1.10. Porozumienia między powiatami w sprawie ponoszenia kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych

A. Dzieci pochodzące z Powiatu Tarnogórskiego przebywające w rodzinach zastępczych poza powiatem.

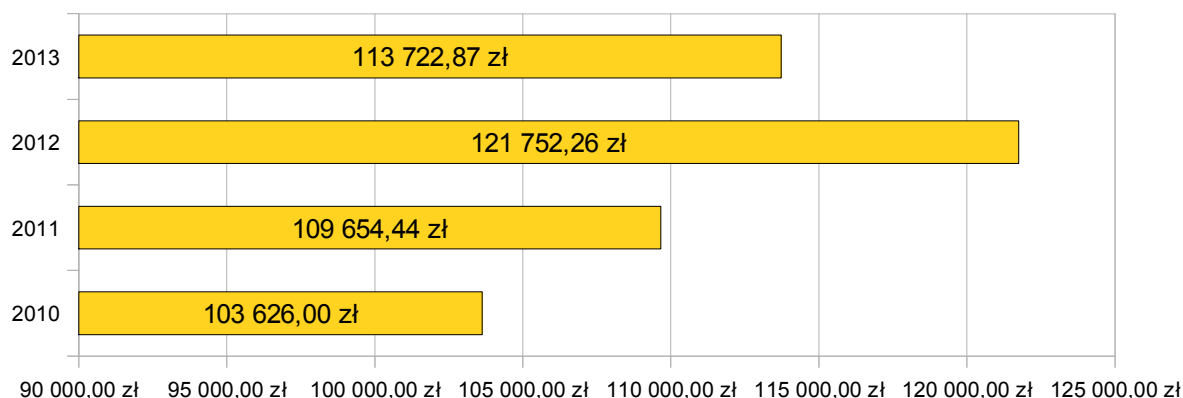
W 2013r. kontynuowano realizację 13 porozumień odnośnie pokrywania kosztów utrzymania dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych poza powiatem. W ciągu roku nie zawarto nowych porozumień a 3 zakończono w ciągu roku. Dla w/w porozumień przygotowywano miesięcznie wypłaty środków na utrzymanie dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów. W 2013r. łącznie na pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z Powiatu Tarnogórskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych poza powiatem przeznaczono kwotę 113 722,87zł.

TABELA 5. POROZUMIENIA DOTYCZĄCE DZIECI POCHODZĄCYCH Z POWIATU TARNOGÓRSKIEGO PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINACH POZA POWIATEM (2013r.)				
LP	MIEJSCE AKTUALNEGO POBYTU DZIECKA	KONTYNUACJA POROZUMIEŃ ZAWARTYCH PRZED 2013r.	POROZUMIENIA ZAWARTE W 2013r.	POROZUMIENIA ZAKOŃCZONE W 2013r.
1	M. Piekary Śląskie	1	-	1
2	P. Będziński	2	-	-
3	P. Sanocki	1	-	1
4	P. Lubliniecki	1	-	-
5	M. Tychy	1	-	-
6	P. Jędrzejowski	2	-	-
7	P. Buski	1	-	1
8	M.ST. Warszawa	1	-	-
9	M. Bytom	1	-	-
10	P. Elbląski	2	-	-
		13	0	3
		16		

Na poniższym wykresie przedstawiono zestawienie wysokości kwot przekazywanych na pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z Powiatu Tarnogórskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych poza powiatem w latach 2010 – 2013.

WYKRES 2.

Zestawienie wysokości środków przekazywanych na pokrycie kosztów utrzymania dzieci z Powiatu Tarnogórskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych poza powiatem w latach 2010 - 2013

B. Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Tarnogórskiego, pochodzące z innych powiatów.

W 2013r. kontynuowano realizację 93 porozumień zawartych w latach poprzednich dotyczących pokrywania kosztów pobytu dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Tarnogórskiego. Zakończono realizację 15 porozumień, a zawarto w ciągu roku łącznie 17 nowych porozumień.

W styczniu 2013r. sporządzono roczne rozliczenia wszystkich zawartych porozumień. Łączna kwota która wpłynęła na rachunek bankowy Starostwa Powiatu Tarnogórskiego z tytułu zawartych porozumień wyniosła 1 134 981,69zł.

TABELA 6. POROZUMIENIA DOTYCZĄCE DZIECI SPOZA POWIATU UMIESZCZONYCH W RODZINACH ZASTĘPCZYCH NA TERENIE POWIATU TARNOGÓRSKIEGO (2013r.)				
LP	MIEJSCE POCHODZENIA DZIECKA	KONTYNUACJA POROZUMIEŃ ZAWARTYCH PRZED 2013r.	POROZUMIENIA ZAWARTE W 2013r.	POROZUMIENIA ZAKOŃCZONE W 2013r.
1	M. Piekary Śląskie	8	1	-
2	M. Ruda Śląska	2	-	-
3	M. Katowice	1	-	-
4	M. Zabrze	3	3	-
5	M. Bytom	21	4	1
6	P. Radomszczański	2	-	-
7	M. Chorzów	11	6	4
8	P. Żagań	1	-	1
9	P. Lubliniecki	2	-	-
10	M. Żory	13	0	1
11	M. Świętochłowice	4	-	1
12	P. Gliwicki	4	-	1
13	M. Sosnowiec	5	-	-
14	M. Tychy	1	-	1
15	P. Strzelecki	3	-	-
16	M. Gliwice	3	-	1
17	M. Jaworzno	1	-	1
18	P. Kępiński	1	1	1
19	M. Mysłowice	1	-	-
20	P. Międzychodzki	2	-	-
21	P. Będziński	2	-	-
22	P. Myszkowski	-	1	1
23	M. Siemianowice Śl.	2	-	-
24	M. ST. Warszawa	-	1	1
		93	17	15
		125		

1.1.11. Rodzice dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

A. Spotkania dzieci z rodzicami

Organizowano spotkania rodziców z dziećmi, w celu podtrzymywania więzi rodzinnych. W okresie sprawozdawczym korzystało z tej formy pomocy 36 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, łącznie odbyło się 96 spotkań na terenie PCPR.

B. Praca z rodziną

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pracę z rodziną organizuje jednostka organizacyjna gminy lub podmiot, któremu zostało zlecone to zadanie.

1.2. Placówki opiekuńczo- wychowawcze

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dzieci pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej były umieszczane w placówkach opiekuńczo–wychowawczych. Skierowanie dzieci do placówek następowało po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub braku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

1.2.1. Dzieci umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie Powiatu Tarnogórskiego

Liczbę dzieci i miejsc w placówce opiekuńczo-wychowawczej funkcjonującej na terenie Powiatu Tarnogórskiego w roku 2013 przedstawia poniższa tabela.

TABELA 7. LICZBA DZIECI I MIEJSC W PLACÓWCE OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEJ FUNKCJONUJĄCEJ NA TERENIE POWIATU TARNOGÓRSKIEGO W 2013 r.					
NAZWA I RODZAJ PLACÓWKI	LICZBA MIEJSC W PLACÓWCE	LICZBA DZIECI Z POWIATU TARNOGÓRSKIEGO W CIĄGU ROKU	LICZBA DZIECI Z POWIATU TARNOGÓRSKIEGO (STAN 1.1.13r.)	ILOŚĆ WYDANYCH SKIEROWAŃ DO PLACÓWEK W 2013r.	
				DZIECI Z POWIATU TARNOGÓRSKIEGO	DZIECI SPOZA POWIATU TARNOGÓRSKIEGO
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu rodzinnego w Świerkłańcu	9	8	8	0	1

W okresie sprawozdawczym w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie Powiatu Tarnogórskiego przebywało jedno dziecko pochodzące z terenu Miasta Katowice.

A. Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego w Świerkłańcu

W październiku 2013 roku Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego w Świerkłańcu obchodziła jubileusz 10-lecia swojego istnienia. W okresie sprawozdawczym w placówce przebywało 9 dzieci w wieku od 7 do 18 lat. Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej wynosiły w okresie sprawozdawczym 2087,07 zł.

W zakresie opieki zdrowotnej dzieci systematycznie korzystały z porad

specjalistów: okulisty, psychologa, alergologa, ortodonta, kardiologa, neurologa, psychiatry, ortopedy, reumatologa, dermatologa, endokrynologa, rehabilitacji ruchowej oraz innych. Dwoje dzieci wymaga okresowych hospitalizacji z uwagi na przewlekłe schorzenia.

Wszystkie dzieci realizowały obowiązek szkolny. Dyrektor placówki stale współpracował ze szkołą i lokalnym środowiskiem w kwestiach związanych z edukacją dzieci, które wymagają stałej i systematycznej pomocy. Na bieżąco, każdego dnia sprawdzano stopień przygotowania do szkoły, stan przyborów szkolnych, spakowanego plecaka. Współpraca placówki ze szkołami i przedszkolem była dobra, wszelkie problemy rozwiązywane były na bieżąco, dyrektor stawiał się na każde wezwanie w szkole, uczestniczył w każdym zebraniu dla rodziców, utrzymywał stały kontakt telefoniczny z wychowawcami dzieci.

Dzieci często uczestniczyły w różnych konkursach organizowanych przez szkołę - matematycznym, językowym, biblijnym, wykonanie kartki świątecznej, fizycznym, wiedzy o Unii Europejskiej. Bardzo często brały udział w organizowanych przez szkołę i Kościół uroczystościach i akademiach szkolnych (śpiew międzylekcyjny, czytanie lekcji podczas Mszy św., udział w jasełkach). Chętnie i aktywnie włączały się w organizowane zabawy, stając się przykładem dla innych dzieci. Jak co roku uczestniczyły w akcji „Szlachetna Paczka”.

Dzieci korzystały z wypoczynku letniego i zimowego zorganizowanego przez dyrektora placówki. Miały zapewnione odpowiednie wakacje (także poza granicami kraju) oraz udział w wycieczkach szkolnych. Dzieci systematycznie uczestniczyły w kółkach zainteresowań. Różnorodne formy spędzania czasu były możliwe dzięki wsparciu sponsorów pozyskanych przez dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, ale także dbałości dyrektora placówki o wszechstronny rozwój dzieci. Jedna z wychowanek placówki otrzymała stypendium z Fundacji Orlen „Dar Serca.”

Dyrektor placówki dbał o zapewnienie potrzeb duchowych dzieci – przygotowanie do Pierwszej Komunii Świętej, Bierzmowania, konkursów biblijnych.

W ramach regulowania sytuacji prawnej dzieci, troski o ich prawidłowy rozwój, zaspokojenie podstawowych potrzeb rozwojowych Dyrektor placówki podejmował współpracę z Sądem, PCPR, MOPS. Bezskuteczne okazały się próby znalezienia rodzin adopcyjnych dla dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

Prowadzona praca kompensacyjno – wyrównawcza obejmowała następujące obszary:

- uspołecznienie dziecka poprzez zachęcanie do podejmowania różnych czynności w ramach samoobsługi, pomocy w codziennych czynnościach na rzecz domu,
- kształtowanie postawy opiekuńczej w stosunku do młodszych dzieci, szczególnie do swego rodzeństwa,
- kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własne postępowanie,
- wyrobienie umiejętności planowania i organizowania czasu wolnego,
- włączanie dzieci w przygotowania różnych uroczystości rodzinnych i świąt np. urodziny dzieci, wigilia – poszanowanie tradycji, zacieśnianie więzi rodzinnych,
- wdrażanie do doskonalenia nawyków higieniczno – kulturalnych,
- kształtowanie umiejętności odpowiedzialnego korzystania z komputera i innych środków audiowizualnych,
- współpraca w grupie - zajęcia socjoterapeutyczne prowadzone przez pracowników PCPR.

Dyrektor placówki wychodził z założenia, że dzieci powierzone jego opiece powinny utrzymywać kontakt ze swoją rodziną w związku z czym rodzice biologiczni

mieli możliwość spotykania się z dziećmi na terenie PCPR w Tarnowskich Górach lub w placówce. Dyrektor udzielał rodzicom wyczerpujących informacji o sukcesach, porażkach i zdrowiu dziecka. Dzieci często robiły rodzicom laurki, prezenciki. Umożliwiony był także kontakt telefoniczny.

Dyrektor stale umożliwiał studentom różnych kierunków studiów odbywanie staży i praktyk w prowadzonej przez siebie placówce.

1.2.2. Dzieci pochodzące z terenu powiatu umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem

W sprawach dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów, w ciągu roku zawarto 10 porozumień, natomiast kontynuowano realizację 23 porozumień zawartych w latach poprzednich. Łącznie w 2013r. zakończono realizację 4 porozumień. Dla w/w porozumień przygotowywano miesięcznie listy wypłat. W 2013r. koszty związane z pobytem dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów wyniosły 1 094 142,59zł

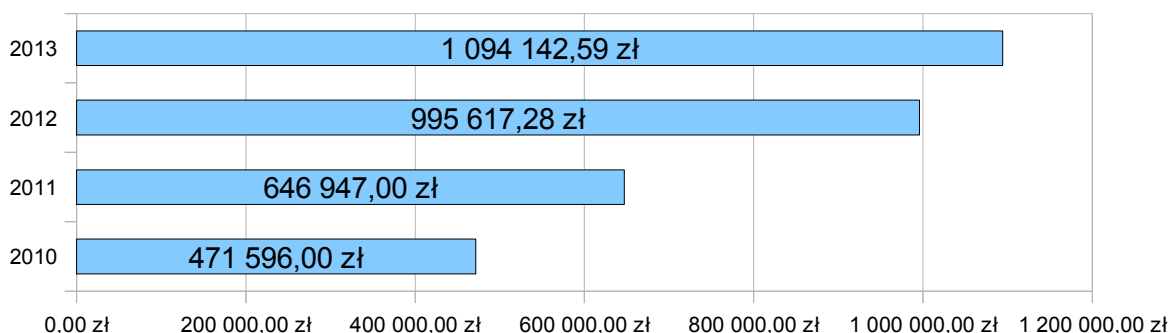
TABELA 9. POROZUMIENIA DOTYCZĄCE DZIECI POCHODZĄCYCH Z POWIATU TARNOGÓRSKIEGO UMIESZCZONYCH W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZYCH NA TERENIE INNYCH POWIATÓW (2013r.)				
LP	MIEJSCE AKTUALNEGO POBYTU DZIECKA	REALIZACJA POROZUMIENIA (NA DZIEŃ 01 STYCZNIA 2013r.)	POROZUMIENIA ZAWARTE W 2013r.	POROZUMIENIA ZAKOŃCZONE W 2013r.
1	M. Piekary Śląskie	-	1	1
2	P. Czarnkowsko-Trzcianecki	-	1	-
3	P. Kazimierski	1	-	-
4	P. Otwocki	2	-	1
5	P. Przeworski	-	2	-
6	P. Grudziądzki	1	-	-
7	P. Pleszewski	-	2	-
8	P. Zamojski	1	-	-
9	P. Raciborski	2	-	-
10	P. Wieluński	1	-	-
11	P. Żywiecki	1	-	-
12	P. Sanocki	1	-	1
13	P. Sieradzki	2	-	-
14	P. Suwalski	2	-	-
15	P. Strzyżowski	1	-	-
16	P. Bielski	1	-	-

TABELA 9. POROZUMIENIA DOTYCZĄCE DZIECI POCHODZĄCYCH Z POWIATU TARNOGÓRSKIEGO UMIESZCZONYCH W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZYCH NA TERENIE INNYCH POWIATÓW (2013r.)				
17	P. Konecki	1	-	-
18	P. Tatrzański	1	-	-
19	P. Sępoleński	1	-	-
20	P. Chełm	3	-	-
21	P. Janowski	-	2	-
22	P. Krasnostawski	-	2	-
23	P. Wieluński	1	-	1
SUMA		23	10	4
		37		

Na poniższym wykresie przedstawiono zestawienie kosztów związanych z pobytem dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w latach 2010 – 2013.

WYKRES 3.

Zestawienie kosztów związanych z pobytem dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w latach 2010 - 2013

1.2.3. Dzieci przebywające w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie Powiatu Tarnogórskiego, pochodzące z innych powiatów.

W 2013r. zawarto porozumienie odnośnie pobytu od października 2013r. jednego dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w Świerklańcu. Miasto Katowice właściwe ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej zobowiązane jest do ponoszenia średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W 2013r. do budżetu Powiatu Tarnogórskiego z tego tytułu wpłynęła łączna kwota 5 318,66zł

2. Powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie, po zasięgnięciu opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, może wytoczyć na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych. Natomiast art. 38 ust. 2 tejże ustawy stanowi, iż kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie wytacza powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych, w przypadku, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok.

W związku z powyższym, w roku 2013, w sprawach o wytoczenie powództwa alimentacyjnego wszczęto postępowanie w sprawie 18 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, które pochodzą z terenu Powiatu Tarnogórskiego. Ponadto kontynuowano sprawy rozpoczęte a nie zakończone w 2012r.

W 2013r. wytoczono powództwa o alimenty dla 39 dzieci. W złożonych pozwach o alimenty pozwanych zostało 47 rodziców.

W 2013r. w dwóch przypadkach pozew o alimenty został cofnięty ze względu na powrót dziecka do rodziny biologicznej.

Do końca 2013 roku odbyło się 55 rozpraw sądowych. W 2013r. zapadło 31 wyroków. Na ich mocy do alimentacji zobowiązanych zostało 37 rodziców biologicznych.

Alimenty zostały zasądzone dla 32 dzieci. O zasądzeniu alimentów Sąd nie orzekł w stosunku do 17 dzieci, oddalając powództwo ze względu na brak jakichkolwiek możliwości ze strony rodziców do łożenia na ich utrzymanie.

Z przebiegu rozpraw sądowych sporządzonych zostało 49 notatek służbowych. Natomiast inna korespondencja z Sądami obejmowała ok. 45 pism.

W toku postępowania sądowego PCPR dokonywało różnorodnych ustaleń wynikających z zarządzeń Sądu, a w szczególności:

- ustalenia adresu pozwanych, którzy np. w międzyczasie opuścili zakład karny lub wskazania nowych adresów do doręczeń, gdy te wskazane w pozwie okazały się niewłaściwe,
- wnioskowania o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu,
- ustaleń zmierzających do uzyskania sygnatury akt, w przypadku ujawnienia uprzednio wydanych w zakresie alimentów orzeczeń,
- wnioskowania o podanie numerów ewidencyjnych PESEL.

W 29 przypadkach zwrócono się do Sądu o wydanie odpisów wyroków.

W każdej sprawie w której wydany został wyrok zasądzający alimenty rodzina zastępcza została powiadomiona o konieczności informowania PCPR o faktycznym spełnianiu obowiązku alimentacyjnego przez rodziców dziecka oraz o możliwości, w przypadku niewywiązywania się rodziców z tego obowiązku, do złożenia wniosku do Komornika przy Sądzie Rejonowym o wszczęcie egzekucji.

W 2013r. PCPR występowało do Policji oraz ośrodków pomocy społecznej z wnioskami o ustalenie miejsca zamieszkania bądź przebywania osób zobowiązanych do alimentacji.

Ponadto PCPR zwracało się do urzędów miast i gmin z wnioskami o udostępnienie danych osobowych oraz o wydanie odpisów aktów stanu cywilnego do właściwych usc. Łączna liczba wniosków wynosiła 65.

W celu ustalenia sytuacji dochodowej osób, które były pozywane o alimenty, występowano z wnioskami do Zakładów Ubezpieczeń Społecznych, Powiatowych

Urzędów Pracy oraz Zakładów Pracy łącznie ok. 89 razy.

Ponadto PCPR zwracało się do Kancelarii Komorniczych z zapytaniami dotyczącymi prowadzonych przez nie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych, aby m.in. pozyskać informacje niezbędne do wytoczenia powództwa oraz wykonania zarządzeń sędziego.

3. Opłata za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Przy ustalaniu opłaty brano pod uwagę zasady określone w Uchwale Rady Powiatu Tarnogórskiego nr XXXV/368/2013 z dnia 26 lutego 2013 w sprawie szczegółowych warunków umorzenia w całości lub części łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia miesięcznej opłaty za pobyt w pieczy zastępczej, o której mowa w art.193 ust.1 ustawy z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie w powyższym możliwe jest odstępianie od ustalenia opłaty, ustalenie jej w częściowej lub pełnej wysokości.

Większość danych niezbędnych do wydania decyzji administracyjnej rodzicom biologicznym zbierana jest na podstawie oświadczeń składanych pod odpowiedzialnością karną. Do ustalenia miejsca zamieszkania rodziców w większości wypadków występowano z wnioskiem o udostępnienie danych ze zbiorów ewidencji ludności. W przypadku gdy zwrotna informacja nie zawierała adresu rodzica, zwracano się z prośbą do Policji o udostępnienie danych o miejscu pobytu rodzica lub do Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej, Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie, Urzędów Pracy, Zakładów Ubezpieczeń Społecznych, Urzędów Skarbowych, Centralnego Zarządu Służby Więziennej, Wydziału Udostępniania Informacji Departamentu Spraw Obywatelskich MSWiA i innych instytucji, które mogły by przyczynić się do ustalenia miejsca pobytu lub zamieszkania rodziców biologicznych.

W roku 2013 sytuację rodziców biologicznych badano za pomocą druku oświadczenia składanego pod odpowiedzialnością karną, zawierającym szereg pytań dotyczących podstawowych danych rodziców, ich sytuacji materialnej, bytowej, zdrowotnej, obowiązku alimentacyjnego, oraz okoliczności przemawiających za umorzeniem w całości łącznie z odsetkami ustalonej opłaty. Łącznie w 2013r. rozpoczęto 135 spraw dotyczące ponoszenia opłaty przez rodziców biologicznych za pobyt dzieci/osób pełnoletnich w rodzinnej pieczy zastępczej.

Ze względu na trudną sytuację materialno-bytową postępowanie administracyjne w sprawach opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w 101 przypadkach zakończyło się odstąpieniem od ustalenia opłaty. W tym 66 odstąpienia dotyczą matek biologicznych (w 1 przypadku zastosowano odstąpienie z powodu spełniania obowiązku alimentacyjnego) i 35 ojców (w 4 przypadkach zastosowano odstąpienie z powodu spełniania obowiązku alimentacyjnego).

W 10 przypadkach ustalono częściową opłatę, w tym 6 matek, 4 ojców. Nikogo nie obciążono pełną opłatą. 7 spraw zakończono ze względu na zgon matki, 9 ze względu na zgon ojca. Każdorazowo zgony rodziców potwierdzano w drodze odpisu aktu zgonu.

Łącznie 3 rodziców biologicznych (ojców) przebywało w Zakładach Karnych. W trzech przypadkach zwrócono się do Ambasady i Konsulatu w celu ustalenia adresu pobytu/zamieszkania rodziców biologicznych. W 5 przypadkach ojcowie

dzieci są nieznani.

Na dzień 31 grudnia 2013r. około 20 spraw było w toku. Sprawy te dotyczą głównie rodziców nieznanych z miejsca zamieszkania (brak meldunku, nie przebywanie pod adresem zameldowania).

Ponadto w 2013r. wszczęto 8 postępowań w sprawie ponoszenia opłaty przez rodziców biologicznych za pobyt dzieci oraz osób pełnoletnich w pieczy zastępczej poza Powiatem Tarnogórskim. Łączna ilość dzieci umieszczonych w pieczy poza Powiatem Tarnogórskim na dzień 31.12.2013r to 10. W roku 2013r. wydano 8 decyzji w sprawie odstępień od opłaty (w tym 4 matki, 4 ojcowie). W 7 przypadkach nie podjęto postępowania ze względu na zgon rodzica (w tym matki 6, ojcowie 1). Na dzień 31 grudnia 2013r. w 5 przypadkach trwa ustalanie miejsca zamieszkania/pobytu.

W 2013r. rozpoczęto łącznie 34 postępowania dotyczące rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych poza terenem Powiatu Tarnogórskiego. W 19 przypadkach odstąpiono od ustalenia opłaty, w tym 13 odstąpień w stosunku do matek i 6 w stosunku do ojców. Opłatą częściową obciążono 5 rodziców w tym 3 matki i 2 ojców. W 4 przypadkach nie podjęto postępowania ze względu na zgon rodzica. Na dzień 31 grudnia 2013r. w 5 przypadkach trwa ustalanie miejsca zamieszkania/pobytu.

Zgodnie z art. 193 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku braku możliwości uzyskania od rodziców i osób dysponujących dochodem dziecka w całości lub części opłaty za pobyt w pieczy zastępczej do ponoszenia opłaty zobowiązane są również osoby, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

W 2013r. badano sytuację osób które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej w celu ewentualnego ustalenia możliwości ponoszenia opłaty za swój pobyt w pieczy. Łączna ilość osób, w stosunku do których toczyły się postępowania, w sprawie ponoszenia opłaty za własny pobyt w pieczy, jako osoby, która osiągnęła pełnoletność wynosiło 21. W 17 przypadkach odstąpiono od opłaty (w tym 5 postępowań wszczętych w 2012r. a 12 postępowań w 2013r.). W 2013r. częściową opłatę za własny pobyt w pieczy zastępczej ponosiły 4 osoby pełnoletnie.

Na mocy uchwały nr XXXV/368/2013 Zarządu Powiatu w Tarnowskich Górach z dnia 18 listopada 2013r. w sprawie całkowitego umorzenia wierzytelności pieniężnych umorzono kwotę 769,11zł wobec jednego dłużnika. Wierzytelność powstała jako nie uregulowana w terminie opłata za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej.

W związku z realizacją zapisów art. 193 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w dniu 31 maja 2013r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zawarło umowę z Rejestrem Dłużników ERIF BIG S.A. z siedzibą w Warszawie o udostępnianie informacji gospodarczych o zobowiązaniach dłużnika z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Ze względu na problem natury praktycznej związany z przekazywaniem informacji do BIG S.A. zwrócono się do Biura o wprowadzenie nowej kategorii dłużnika, którym jest dłużnik „pieczy zastępczej”.

W 2013r. do BIG S.A. przekazanych zostało 14 informacji o rodzicach, którzy zalegają z opłatami za pobyt dziecka w pieczy zastępczej za okres dłuższy niż 12 miesięcy.

4. Usamodzielnienia

Osoby, które opuściły rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze zostały objęte pomocą na kontynuowanie nauki, pomocą na usamodzielnienie oraz pomocą na zagospodarowanie – w formie rzeczowej.

Warunkiem przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki było zobowiązanie osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia. Dla osób usamodzielnianych wyznaczani byli opiekunowie usamodzielnienia, którzy koordynowali proces usamodzielnienia.

Programy usamodzielnienia zawierały plany podejmowanych działań, terminy ich realizacji oraz zobowiązanie osób usamodzielnianych do realizacji postanowień programu. Zobowiązania obejmowały w szczególności uzupełnianie wykształcenia i podnoszenie kwalifikacji (celem zwiększenia możliwości zatrudnienia), podejmowanie działań mających na celu zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych.

Pracownicy socjalni przeprowadzili w okresie sprawozdawczym 91 wywiadów dotyczących kontynuowania nauki, pomocy rzeczowej i na usamodzielnienie.

Tabela 10 i 11 przedstawiają wysokość udzielonej w 2013r. pomocy osobom, które opuściły rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze.

TABELA 10. POMOC UDZIELANA OSOBOM, KTÓRE OPUŚCIŁY RODZINY ZASTĘPCZE				
RODZAJ ŚWIADCZENIA		LICZBA OSÓB KTÓRYM DECYZJĄ PRZYZNANO ŚWIADCZENIE	ILOŚĆ ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ (W ZŁ)
1	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	40	417	204 253,00zł
2	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	10	10	37 899,00zł
3	Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	6	6	18 911,50zł (w tym 10 000zł sfinansowane w ramach EFS)
4	Pomoc na zagospodarowanie w formie finansowej	4	4	6 000,00zł
OGÓŁEM:		60	437	267 063,50zł

TABELA 11. POMOC UDZIELANA OSOBOM, KTÓRE OPUŚCIŁY INSTYTUCJONALNĄ PIECZĘ ZASTĘPCZĄ (2013r.)				
RODZAJ ŚWIADCZENIA		LICZBA OSÓB KTÓRYM DECYZJĄ PRZYZNANO ŚWIADCZENIE	ILOŚĆ ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ (W ZŁ)
1	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	13	141	67 842,61
2	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	1	1	1 647,00
3	Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	4	4	8 911,50
4	Pomoc na zagospodarowanie w formie finansowej	2	2	3 000,00
OGÓŁEM:		20	148	81 401,11

4.1. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki

W okresie sprawozdawczym 40 usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych kontynuowało naukę, spośród których w 2013r. 11 osób uzyskało uprawnienie do otrzymywania tego świadczenia. Z kolei na dzień 31 grudnia 2013r. 34 osoby kontynuowały naukę.

W 2013r. 13 osób, usamodzielnionych wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej, objętych było pomocą na kontynuowanie nauki. Uprawnienie do świadczenia w 2013r. uzyskało 6 osób. Z kolei na dzień 31 grudnia 2013r.

12 osób kontynuowały naukę.

We wszystkich przypadkach pomoc na kontynuowanie nauki wypłacano po przedłożeniu na początku każdego semestru zaświadczenia potwierdzającego fakt kontynuowania nauki.

4.2. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie

W okresie sprawozdawczym 1 osoba opuszczająca instytucjonalną pieczę zastępczą i 10 osobom opuszczającym rodziny zastępcze przyznano pomoc pieniężną na usamodzielnienie.

4.3. Pomoc na zagospodarowanie

Spośród osób, które opuściły rodziny zastępcze i podjęły proces usamodzielnienia 6 otrzymało pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej. Ponadto 4 osoby otrzymały wspomniane świadczenie w formie finansowej. W dwóch przypadkach świadczenie zostało sfinansowane w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Z grona osób, które opuściły instytucjonalną pieczę zastępczą 4 otrzymało w/w świadczenie. Ponadto dwie osoby spośród tych, które opuściły instytucjonalną pieczę zastępczą otrzymała wspomniane świadczenie w formie finansowej. Usamodzielnieni wychowankowie w zdecydowanej większości pomoc w formie rzeczowej przeznaczali na remont i wyposażenie mieszkania.

4.4. Pomoc w integracji ze środowiskiem młodzieży mającej trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu placówki lub rodziny zastępczej.

W 2013 r. w ramach integracji ze środowiskiem młodzieży mająca trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu placówki lub rodziny zastępczej miała możliwość przystąpienia do Projektu „Skrzydła Powiatu – rozwój i promocja aktywnej integracji społecznej i zawodowej mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, dzięki któremu uczestniczyli w kursach zawodowych oraz w 5 wyjazdowych warsztatach, podczas których przeprowadzono następujące szkolenia:

- „Budujemy zespół - komunikacja jako podstawa zespołu”,
- „Równość szans kobiet i mężczyzn”,
- „Poznaję samego siebie”,
- „Nie boję się samodzielności”,
- „Bezpieczne przywiązanie i jego wpływ na tworzenie bliskich związków w dorosłości”,
- „Usamodzielniam się”,
- „Metody naturalnego planowania rodziny”,
- „Być dorosłym – jak to zrobić?”.

Warsztaty pomogły uczestnikom w sprecyzowaniu planów życiowych, tym samym minimalizując lęk przed zbliżającą się zmianą w życiu. Młodzież zapoznała się z drogami efektywnego poszukiwania pracy, podstawami rynku pracy

i prawa pracy. Grupa miała również możliwość rozwijania umiejętności niezbędnych w prowadzeniu własnego gospodarstwa domowego, racjonalnego gospodarowania pieniędzmi, zdobyła także wiedzę dotyczącą świadomego planowania rodziny. Uczestnicy zapoznali się ponadto z kompetencjami różnych instytucji oraz zdobyli wiedzę z zakresu radzenia sobie z załatwianiem spraw urzędowych.

Ponadto każdy z uczestników projektu wziął udział w indywidualnych konsultacjach z pedagogiem, doradcą zawodowym i pracownikiem socjalnym. Każde ze spotkań miało na celu planowanie przyszłości i układanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej. W okresie sprawozdawczym z tej formy wsparcia skorzystały 22 osoby.

Przeprowadzono także spotkanie szkoleniowo – informacyjne dotyczące procesu usamodzielnienia dla młodzieży opuszczającej Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Krupskim Młynie - jedna grupa.

5. Szkolenia pracowników i doradztwo dla kadr pomocy społecznej.

W ciągu trwania całego roku 2013 pracownicy PCPR uczestniczyli w wielu różnych formach doskonalenia zawodowego. Podstawą aktywności w tym obszarze był przede wszystkim udział w projekcie realizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej p.n. „Kształcenie i doradztwo dla kadr pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego”.

Szkolenia i doskonalenie zawodowe w których uczestniczyli pracownicy PCPR obejmowało następującą tematykę:

- Szkoła dla rodziców wychowawców cz. II - szkolenie trenerskie
- Zaburzenia więzi
- Analiza transakcyjna w pracy z klientem pomocy społecznej
- Metody coachingowe w pracy z klientem pomocy społecznej
- Formy aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych
- Możliwości wspólnego działania instytucji na rzecz osób niepełnosprawnych
- Przemoc i agresja wobec dziecka a jego zdrowie psychiczne
- drugi stopień specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego
- ukończony I rok studiów magisterskich – supervizja pracy socjalnej
- Budowanie zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie
- Realizacja zadań zespołu interdyscyplinarnego. Powoływanie i współpraca w grupie roboczej
- Aktywizacja klientów pomocy społecznej a możliwość wspólnego działania OPS i PCPR
- Projekty systemowe w 2013 roku
- Nowe możliwości w kolejnym okresie programowania
- Możliwości ekonomii społecznej w upowszechnieniu aktywnej integracji i walce z wykluczeniem społecznym
- Planowanie wsparcia aktywizacyjnego
- Finansowanie pobytu w DPS
- Specyfika kontaktu z osobą w kryzysie
- Skuteczna interwencja w sytuacji kryzysu subsydialnego i zagrożenia życia
- Pomoc psychologiczna dla ofiar wypadków i katastrof
- Aktualne przepisy dot. funkcjonowania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej

- Aktywizacja zawodowa osoby niepełnosprawnej po amputacji kończyn
- Zasady kontroli w projektach PO KL
- Nieprawidłowości w zakresie ewidencji księgowej w jednostce budżetowej po zmianach
- Warsztaty subregionalne dot. ZIT rewitalizacje
- Doskonalenie warsztatu pracy pracownika socjalnego- super- wizja pracy własnej
- Szkolenie dot. pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”
- Trening radzenia sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym w pracy
- Zamknięcie ksiąg rachunkowych i sporządzenie sprawozdań finansowych i budżetowych za 2013 r w jednostkach pomocy społecznej
- Konferencja „Sprawni- niepełnosprawni”
- Doskonalenie warsztatu pracy pracownika socjalnego- narzędzia pracy pracownika socjalnego
- Program „Płatnik”
- Budowanie prawidłowych relacji z klientem pomocy społecznej.

6. Współpraca z Sądem Rodzinnym i innymi instytucjami

W okresie sprawozdawczym współpracowano z Sądem Rodzinnym w zakresie:

- wskazywania kandydatów na rodziców zastępczych dla dzieci pozbawionych opieki rodziców (11 dzieci),
- przekazywania sprawozdań dot. sytuacji rodzin zastępczych i udzielanej im pomocy (229 sprawozdań),
- przekazywania wniosków dot. zmiany zarządzeń opiekuńczych (5 przypadków),
- przekazywania wniosków o pozbawienie rodziców władzy rodzicielskiej,
- wskazania opiekunów prawnych dla dzieci,
- konsultacji z kuratorami zawodowymi w sprawach dotyczących ustalenia planu zorganizowania opieki dla dzieci w tym spotkania z kuratorami na terenie PCPR (na bieżąco),
- dyżuru eksperckiego w ramach „Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw”,
- przesłania danych z rejestru starosty, o którym mowa w art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- udziału przedstawicieli Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach podczas spotkania panelowego szkolenia PRIDE
- udziału w 82 sprawach sądowych (w tym dotyczących zasądzenia świadczeń alimentacyjnych, pozbawienia władzy rodzicielskiej, odzyskania władzy rodzicielskiej, uregulowania kontaktów z dziećmi, rozwiązania rodziny zastępczej, wyznaczenia opiekuna prawnego).

W okresie sprawozdawczym współpracowano z Policją poprzez:

- prowadzenie Punktu Pomocy Osobom Poszkodowanym w Wyniku Przestępstw i Przemocy,
- udział w przesłuchaniach nieletnich sprawców czynów karalnych,
- wymianę informacji i realizację procedur związanych z interwencyjnym umieszczaniem nieletnich w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych

- pomocy psychologicznej dla małoletnich w czasie interwencji policji.

W okresie sprawozdawczym współpracowano ze Szkołami, Przedszkolami i Żłobkami poprzez:

- konsultacje z pedagogami szkolnymi w sprawach dotyczących dzieci umieszczonych w rodzinnej opiece zastępczej, w tym przekazywanie przez pedagogów opinii nt. szkolnego funkcjonowania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych (na bieżąco)
- prowadzenie przez pracowników PCPR prelekcji dla rodziców i dzieci w ramach programu „Bezpieczna Szkoła”

W okresie sprawozdawczym współpracowano z Ośrodkami Pomocy Społecznej Powiatu Tarnogórskiego w zakresie:

- przygotowania programu i porozumień dla ośrodków mających na celu prace w oparciu o tzw. „Zespoły Celowe”
- spotkania robocze w ramach „Zespołów Celowych”
- udziału pracownika socjalnego w spotkaniu panelowym kandydatów na rodziców zastępczych,
- konsultacji z pracownikami socjalnymi lub asystentami rodziny w sprawach dotyczących ustalenia planu pomocy dziecku lub planu pracy z rodziną,
- umieszczania osób w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego.

7. Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo specjalistyczne w zakresie poradnictwa psychologicznego, socjalnego i pedagogicznego oraz udzielania informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych realizowane było w godzinach pracy pracowników PCPR, tj. od 7:00 do 16:00.

7.1. Poradnictwo psychologiczne

W okresie sprawozdawczym prowadzono poradnictwo psychologiczne dla mieszkańców Powiatu oraz rodzin zastępczych. W 2013 z poradnictwa skorzystało 48 rodzin (łącznie liczba osób w rodzinie to 140, z czego 60 to małoletnie dzieci). 18 spośród nich to rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Powiatu. Ze wszystkich odbiorców usług psychologicznych, 24 nigdy wcześniej nie korzystało z pomocy PCPR. Głównym źródłem utrzymania klientów była w 32 przypadkach praca zarobkowa, w 12 renta lub emerytura, natomiast 4 osoby nie posiadają żadnego dochodu. Spośród 48 rodzin, 32 stanowiło rodzinę pełną, a pozostałe 14 niepełną. Miejscem zamieszkania 42 rodzin jest miasto, pozostałe 4 rodziny zamieszkują tereny wiejskie.

W 2013 roku odbyło się 139 konsultacji. Sprawy z którymi strony zwracały się o poradę do psychologa, dotyczyły głównie problemów opiekuńczo-wychowawczych, przemocy, konfliktów w rodzinie i małżeństwie oraz innych kryzysów i trudności.

7.2. Poradnictwo pedagogiczne

W okresie sprawozdawczym prowadzono indywidualne konsultacje dla rodzin zastępczych oraz rodziców dzieci przebywających w rodzinach zastępczych oraz rodziców mających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi, z których skorzystało łącznie 30 rodzin (odbyło się 55 konsultacji). Konsultacje dotyczyły przede wszystkim pomocy w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych, kryzysu szkolnego oraz adaptacji dziecka w nowym środowisku.

Ponadto prowadzono indywidualne konsultacje z dziećmi, nawiązano kontakt ze szkołami w celu skonsultowania sytuacji szkolnej dzieci (po negatywnej opinii nt. rodziny/dziecka lub po wywiadzie pracownika socjalnego lub koordynatora). Pedagog wspólnie ze specjalistą pracy socjalnej zrealizował program socjoterapeutyczny dla dzieci wychowujących się w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego w Świerkłańcu. Celem programu była poprawa komunikacji oraz relacji panujących w rodzinie.

7.3. Poradnictwo socjalne

W okresie sprawozdawczym udzielano poradnictwa socjalnego, z którego skorzystało 11 rodzin w 15 przeprowadzonych konsultacjach. Zgłoszone sprawy dotyczyły głównie przemocy, konfliktów i trudności materialno-bytowych.

Z usamodzielnianymi wychowankami rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych przygotowywano programy usamodzielnienia. Pracownicy Centrum pełnili również rolę opiekunów usamodzielnienia, w przypadkach gdy usamodzielniany wychowanek nie wskazał takiej osoby.

W okresie sprawozdawczym udzielano osobom zgłaszającym się do PCPR informacji o prawach i uprawnieniach wynikających głównie z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej jak i ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

7.4. Informacja o prawach i uprawnieniach dla osób niepełnosprawnych

W 2013 roku udzielono szerokich informacji o prawach i uprawnieniach. Wszystkie udzielone informacje można podzielić na:

- informacje o uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym wynikających z tytułu niepełnosprawności,
- informacje o możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PFRON,
- informacje o aktualnych programach realizowanych przez PFRON,
- informacje o jednostkach samorządu terytorialnego funkcjonujących na terenie Powiatu Tarnogórskiego,
- informacje o działających na terenie Powiatu Tarnogórskiego organizacjach pozarządowych prowadzących działalność statutową na rzecz osób niepełnosprawnych.

8. Program Przeciwdziałania Przemocy.

8.1. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Program został przyjęty uchwałą nr XI/110/2011 Rady Powiatu w Tarnowskich Górach z dnia 28 czerwca 2011 roku w sprawie przyjęcia „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowanego w Powiecie Tarnogórskim w latach 2011 – 2016”. Celem nadrzędnym Programu jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie i skuteczna ochrona ofiar przemocy. Cele operacyjne to: edukacja społeczna i promocja postaw oraz działań wolnych od przemocy; stworzenie organizacyjnych i kadrowych warunków do udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom, świadkom i sprawcom przemocy w rodzinie; efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy. Monitoring i sprawozdawczość Programu jest dokonywana raz w roku przez analizę jakościową i ilościową realizacji poszczególnych zadań Programu, w oparciu o dane przekazane do PCPR przez realizatorów poszczególnych zadań. Sprawozdanie z realizacji zadań w 2012r. zostało przyjęte uchwałą nr XLIII/422/2013 Rady Powiatu w Tarnowskich Górach z dnia 25 czerwca 2013 roku w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowanego w Powiecie Tarnogórskim w latach 2011-2016” za rok 2012. Sprawozdanie z realizacji zadań w 2013r. zostanie sporządzone do czerwca 2014 r.

8.2. Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie.

Program został przyjęty uchwałą nr XXV/259/2012 Rady Powiatu w Tarnowskich Górach z dnia 28 czerwca 2012 roku w sprawie przyjęcia „Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla Sprawców Przemocy w Rodzinie Realizowanego w Powiecie Tarnogórskim w latach 2012-2016”. W 2013 roku podjęto działania mające umożliwić realizację Programu w warunkach wolnościowych, wśród osób z rodzin, które zostały objęte działaniami zgodnie z procedurą Niebieskiej Karty. Nawiązano współpracę z Zespołami Interdyscyplinarnymi ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Ze względu na brak uczestników podjęto decyzję o realizacji Programu w Areszcie Śledczym w Tarnowskich Górach. W 2013 r. zrealizowano jedną edycję programu. Działaniami korekcyjno-edukacyjnymi objęto 12 osób. Spośród tych osób, 1 osoba w trakcie trwania programu, została przeniesiona do innego aresztu. Pozostałe 11 osób ukończyło program. Celem działań terapeutycznych realizowanych w Programie było: wzięcie odpowiedzialności przez sprawców przemocy za swoje zachowania; nauczenie sprawców przemocy powstrzymywania się od przemocy; nauczenie sprawców kontrolowania swoich agresywnych zachowań; zmiana sposobu myślenia i systemu przekonań, tak aby sprzyjały rozwojowi zachowań partnerskich, a także zmiana zachowań przemocowych na zachowania partnerskie.

8.3. Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W 2013 roku psycholog PCPRu został powołany do dwóch Zespołów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - w Tarnowskich Górach oraz w Gminie Ożarówice. Uczestniczono w cyklicznych spotkaniach zespołów i Grupach Roboczych, działając dla dobra rodzin, w których istniało podejrzenie o występowaniu przemocy.

W roku sprawozdawczym pracownicy PCPR uruchomili Procedurę Niebieskiej Karty w 7 rodzinach. W ramach Punktu Konsultacyjnego dla Osób Poszkodowanych w Wyniku Przepływów i Przemocy sporządzono 1 Niebieską Kartę – część A. Kolejne 3 Niebieskie Karty sporządzono w ramach działalności Punktu Interwencji Kryzysowej. Łącznie wypełniono 11 formularzy Niebieska Karta – część A, które następnie zostały przekazane Przewodniczącym Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w następujących gminach: Tarnowskie Góry, Świerklaniec i Zbrośławice.

8.4. Punkt Konsultacyjny dla Osób Poszkodowanych w Wyniku Przepływów i Przemocy

W roku sprawozdawczym odbyło się 55 dyżurów pełnionych przez psychologa, pracownika socjalnego i funkcjonariuszy policji z Komendy Powiatowej Policji w Tarnowskich Górach. W ramach działania Punktu Konsultacyjnego odbyły się 4 konsultacje, z których jedna zakończyła się sporządzeniem formularza Niebieska Karta-A.

9. Sprawozdawczość i statystyki

9.1. Statystyka dotycząca rodzin zastępczych

Tabela z danymi odnośnie liczby rodzin i umieszczonych w nich dzieci wg. stanu na dzień 31 grudnia 2013r. znajduje się poniżej.

TABELA 12. LICZBA RODZIN I UMIESZCZONYCH W NICH DZIECI					
W CIĄGU ROKU 2013r. (narastająco)					
TYP RODZINY ZASTĘPCZEJ		Liczba rodzin		Liczba dzieci	
		Ilościowo	Procentowo	Ilościowo	Procentowo
Spokrewniona z dzieckiem		71	41,76 %	88	29,04 %
Niezawodowa		84	49,41 %	130	42,91 %
Zawodowe w tym:	Zawodowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina wielodzietna	8	4,71 %	52	17,16 %
	Zawodowa specjalistyczna	4	2,35 %	9	2,97 %
	Zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	0,59 %	13	4,29 %
	Zawodowa	2	1,18 %	11	3,63 %
OGÓŁEM		170	100 %	303	100 %

TABELA 13. LICZBA RODZIN I UMIESZCZONYCH W NICH DZIECI					
WG. STANU NA DZIEŃ 31.12.2013r.					
TYP RODZINY ZASTĘPCZEJ		Liczba rodzin		Liczba dzieci	
		Ilościowo	Procentowo	Ilościowo	Procentowo
Spokrewniona z dzieckiem		65	41,94 %	78	30,00 %
Niezarodkowa		75	48,39 %	107	41,15 %
Zarodkowe w tym:	Zarodkowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina wielodzietna	8	5,16 %	46	17,69 %
	Zarodkowa specjalistyczna	4	2,58 %	11	4,23 %
	Zarodkowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	0,64 %	8	3,08 %
	Zarodkowa	2	1,29 %	10	3,85 %
OGÓŁEM		155	100 %	260	100 %

Łączna liczba rodzin zarodkowych obejmuje również 3 rodziny wielodzietne, jedną specjalistyczną i jedną zarodkową które pełnią swoją funkcję dla innych Powiatów. Wspomniane rodziny zarodkowe otrzymują wynagrodzenie od Powiatu z którym zawarły umowę na pełnienie funkcji rodziny zarodkowej.

W okresie sprawozdawczym 23 dzieci zmieniło środowisko wychowawcze w tym:

- 7 dzieci wróciło do rodziny biologicznej,
- 5 dzieci zmieniło rodzinę zastępczą,
- 2 zostało umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 9 zostało przekazane do adopcji.

9.2. Sprawozdawczość

W ciągu 2013r. przygotowano i przesłano:

- kwartalne sprawozdania MPIPS-03 na potrzeby Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach (styczeń, kwiecień, lipiec i październik),
- roczne sprawozdania PS-02 rodzinnej pieczy zastępczej na potrzeby Urzędu Statystycznego w Katowicach (styczeń),
- ocenę zasobów pomocy społecznej (kwiecień),
- sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zbiór centralny Pomost wysyłany kwartalnie do Wojewódzkiego Administratora Pomost (styczeń, kwiecień, lipiec i październik),
- sprawozdanie z wykonania dochodów budżetowych (miesięczne) – Rb 27S,
- sprawozdanie z wykonywania wydatków budżetowych (miesięczne) – Rb 28S,
- sprawozdanie o stanie należności (kwartalne) - Rb – N,
- sprawozdanie o stanie zobowiązań (kwartalne) - Rb – Z,
- sprawozdanie o dotacjach/wydatkach związanych z wykonaniem zadań

- (kwartalne) Rb 50,
- sprawozdanie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (kwartalne) - Z-03 – na potrzeby GUS,
- sprawozdanie o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (roczne)- Z-6 – na potrzeby GUS,
- sprawozdanie o stanie i ruchu środków trwałych (roczne) - F-03 – na potrzeby GUS,
- sprawozdanie z wykorzystania dotacji na realizację zadań z resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy,
- sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych finansowanych z środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- informacje o domach pomocy społecznej (miesięcznie),
- sprawozdanie z realizacji pilotażowego programu Aktywny Samorząd,
- sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Tarnogórskiego.
- sprawozdanie z programu „Przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie”
- sprawdzanie z „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Realizowanego w Powiecie Tarnogórskim”

Do przygotowania większości ze sprawozdań wykorzystano system Pomost (program do obsługi świadczeń wypłacanych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie i Ośrodki Pomocy Społecznej). Od 2007r. sprawozdania z zakresu rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych wysyłane są również w formie elektronicznej za pośrednictwem aplikacji Gsac. Wszystkie wysłane w wersji elektronicznej sprawozdania uzyskały status „poprawne” nadawany przez Wojewódzkiego Administratora Pomost (Śląski Urząd Wojewódzki) po ich weryfikacji.

Ponadto wszystkie dowody księgowe sprawdza się pod względem formalno-rachunkowym następnie dekretuje i księguje w księgach rachunkowych za pomocą programu księgowego F-K MILLENNIUM.

10. Informacja publiczna

W 2013r. łącznie wprowadzono 48 informacji do biuletynu informacji publicznej PCPR (www.bip.pcpr.tarnogorski.pl).

Na bieżąco aktualizowano również utworzoną w 2009r. stronę internetową PCPR – www.pcpr.tarnogorski.pl. Większość z 36 aktualizacji dotyczyła działalności jednostki oraz różnych źródeł zewnętrznego wsparcia dla rodzin zastępczych, osób niepełnosprawnych i osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy. Na stronie prowadzono również dział zawierający wszystkie aktualne akty prawne związane z działalnością PCPR.

11. Wykonanie dochodów i wydatków PCPR w Tarnowskich Górach w 2013r.

TABELA 14. Wykonanie wydatków Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w 2013r

PRZEZNACZENIE ŚRODKÓW	KWOTA	UWAGI
Placówki opiekuńczo wychowawcze	1 175 543,70 zł	
Rodziny zastępcze	3 584 160,47 zł	W tym: -41 697,52 zł dotacja z budżetu państwa „Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej” Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2013r (urząd Śląski). - 5 000,00 zł dotacja z budżetu państwa Resortowy program wspierania rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2013r (MPiPS)
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	1 064 381,67 zł	- tym na wynagrodzenia 739 790,61,00zł - dotacja z budżetu państwa - dodatki dla pracowników socjalnych 5 744,16 zł
Zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie – realizacja programu korekcyjno edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie	18 000,00 zł	dotacja z budżetu Państwa
Wzmocnienie rozwoju lokalnych systemów profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie projekt w konkursie	0,00 zł	dotacja ROPS
Projekt systemowy PO KL	630 956,59 zł	projekt dofinansowany z EFS Wkład własny nie ujęty w kwocie głównej 67 906,30zł stanowiły środki PFRON
SUMA (wiersze 1 – 7) Środki wydatkowane w ramach budżetu PCPR	6 473 042,43 zł	
Dofinansowania PFRON	1 475 754,42 zł	środki PFRON z Warsztatami Terapii Zajęciowej
Dofinansowania PFRON - „Aktywny Samorząd”	238 279,06 zł	
SUMA (wiersze 8 – 9) Środki wydatkowane w ramach dofinansowań do zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych	1 714 033,48 zł	

W roku 2013r. łączna kwota jaka winna wpłynąć na rachunek PCPR z tytułu należności wyniosła 223 022,99zł. W ciągu roku uzyskano należności w kwocie 114 754,69zł. Wg. stanu na 31 grudnia 2013r. kwota nieuregulowanych należności wyniosła 108 268,30zł. Na łączną kwotę należności składają się:

- należności rodziców biologicznych z tytułu opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej
  - należności osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, z tytułu opłaty za swój pobyt w pieczy.
  - należności z tytułu świadczeń nienależnie pobranych
  - należności z tytułu wystawionych przez PCPR not księgowych obciążeniowych.
- Kwotę należności nieuregulowanych w większości stanowią należności rodziców biologicznych z tytułu opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

II. POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

1. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

W roku 2013 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach dysponowało na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych kwotą 1 480 298 zł.

W latach poprzednich otrzymane środki PFRON przedstawiały się następująco:

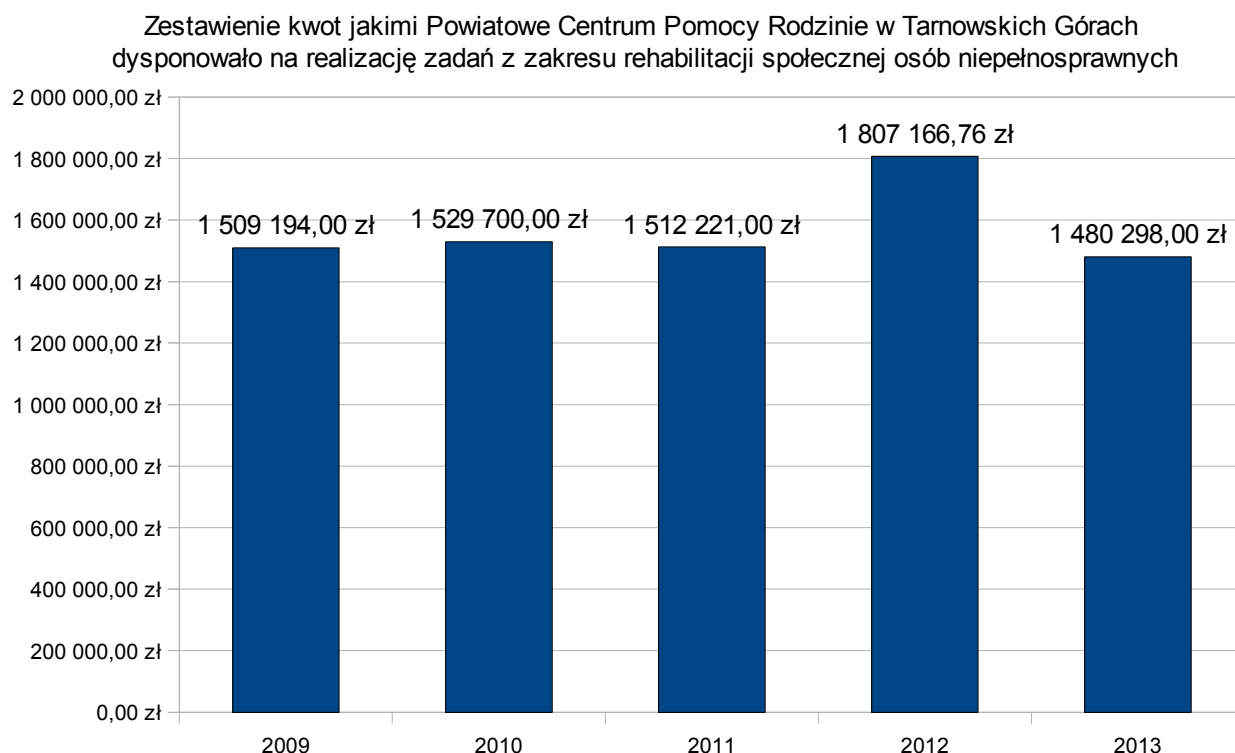
2009r. – 1 509 194,00 zł,

2010r. – 1 529 700,00 zł,

2011r. – 1 512 221,00 zł.

2012r. – 1 807 166,76 zł.

WYKRES 4.

Rada Powiatu w Tarnowskich Górach w drodze Uchwały Nr XXXVII/381/2013 z dnia 26 marca 2013r w sprawie określenia zadań, na które przeznacza się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dokonała podziału środków na realizację poszczególnych zadań z zakresu rehabilitacji społecznej:

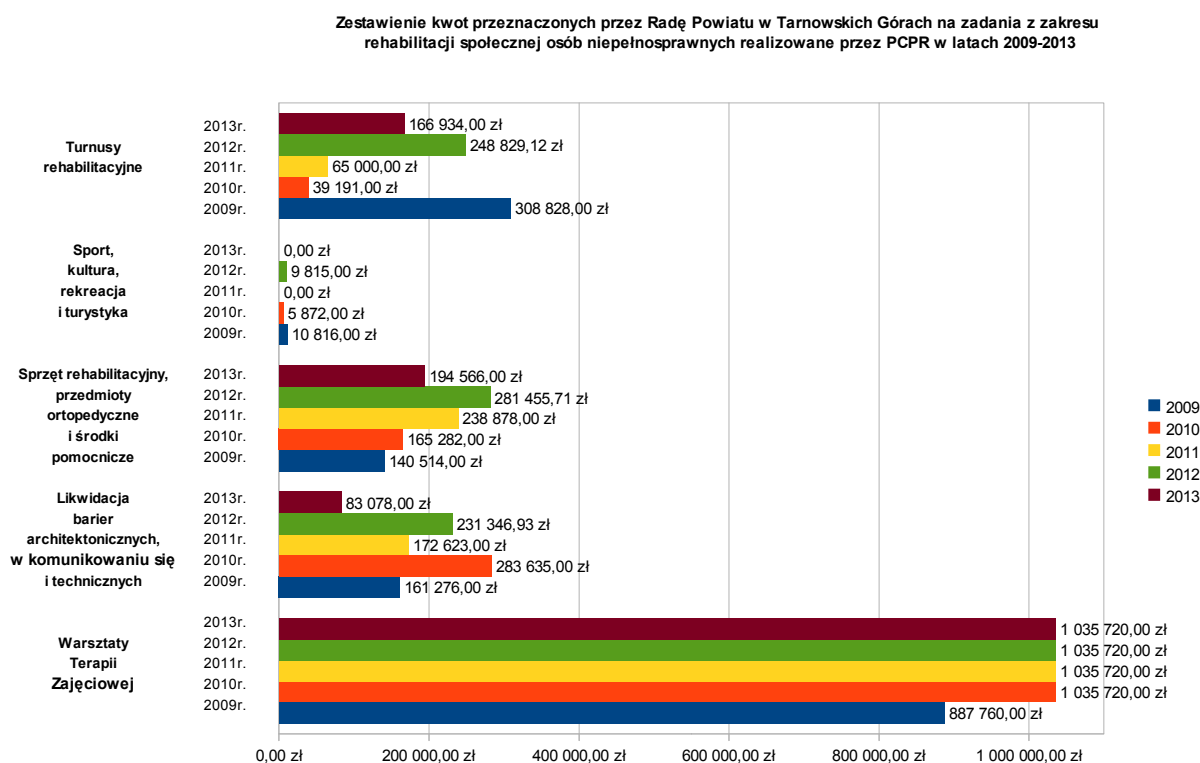
- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych przeznaczono 170 000,00 zł,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, i środki pomocnicze przeznaczono 190 000,00 zł,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych przeznaczono 83 078,00 zł,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej przeznaczono 1 035 720,00zł.

Korzystając z możliwości dokonania przesunięć środków finansowych, Rada Powiatu w Tarnowskich Górach, w celu pełnego wykorzystania środków Funduszu, przyjęła w trakcie roku 1 uchwałę w sprawie zmiany uchwały Nr XXXVII/381/2013 z dnia 26 marca 2013r w sprawie określenia zadań, na które przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Uchwała Rady Powiatu w Tarnowskich Górach - Nr XLVII/461/2013 z dnia 29 października 2013 roku zmieniała kwoty przeznaczone na realizację poszczególnych zadań.

Ostatecznie, na mocy ostatniej z wymienionych uchwał, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach dysponowało w roku 2013 następującymi środkami na poszczególne zadania:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – 166 934,00 zł,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, i środki pomocnicze przeznaczono 194 566,00 zł,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych – 83 078,00 zł,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej – 1 035 720,00 zł.

WYKRES 5. Zestawienie środków PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

1.1. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

Na realizację zadania uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie otrzymało w 2013r. kwotę 166 934,00 zł (wydatkowano: 162 528,00 zł). Dla porównania: w roku 2012 PCPR otrzymało 248 829,12zł (wydatkowano: 248 829,12 zł) w roku 2011 PCPR otrzymało 65 000,00zł (wydatkowano: 65 000,00 zł) w roku 2010 PCPR otrzymało 39 191,00 zł (wydatkowano: 39 191,00 zł) w roku 2009 PCPR otrzymało 308 828,00 zł (wydatkowano: 308 390,00 zł).

W roku 2013 złożono 455 wniosków (obejmujących 455 osób niepełnosprawnych i 230 opiekunów – łącznie 685 osób).

Dofinansowaniem objęto **130** wnioskodawców (ponadto dofinansowanie przyznano dla **63** opiekunów – łącznie **193** osób).

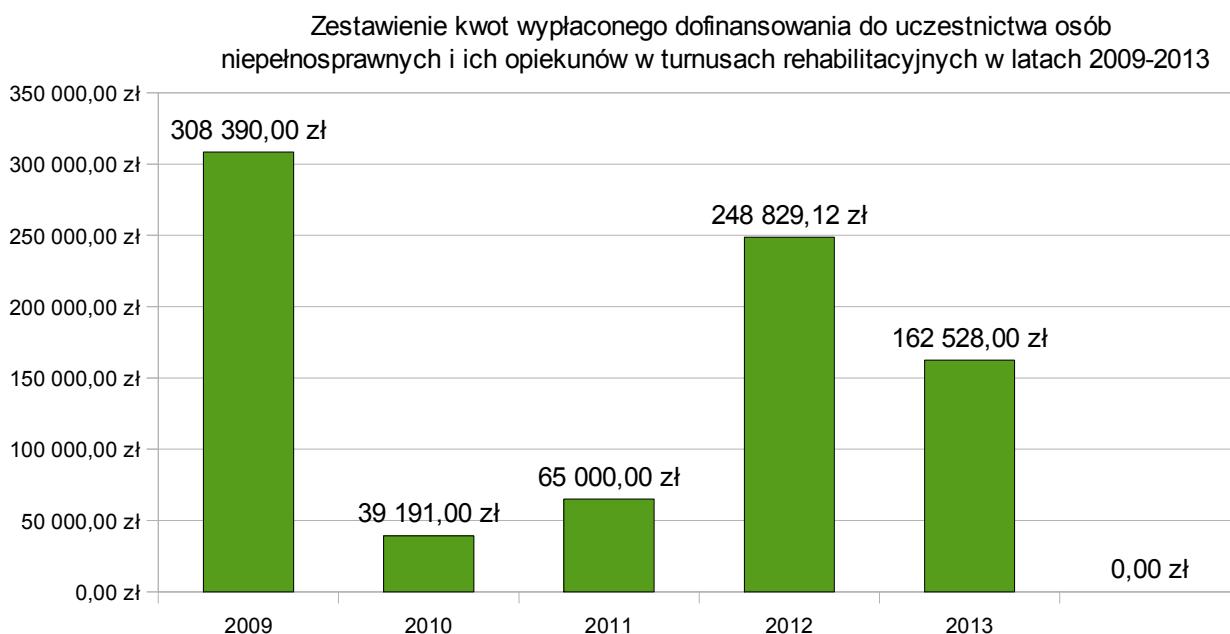
Na liczbę **193** osób objętych dofinansowaniem w roku 2013r. składa się:

- 16 dzieci niepełnosprawnych i 15 opiekunów,
- 114 dorosłych niepełnosprawnych i 48 opiekunów.

Wśród osób, którym wypłacono dofinansowanie mieszkańcami terenów wiejskich było 28 osób, a 63 z nich to kobiety.

Dofinansowania z powodu braku środków finansowych na ten cel nie otrzymało **325** wnioskodawców. Poniżej zestawiono kwoty wypłaconego dofinansowania do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2009 – 2013.

WYKRES 6

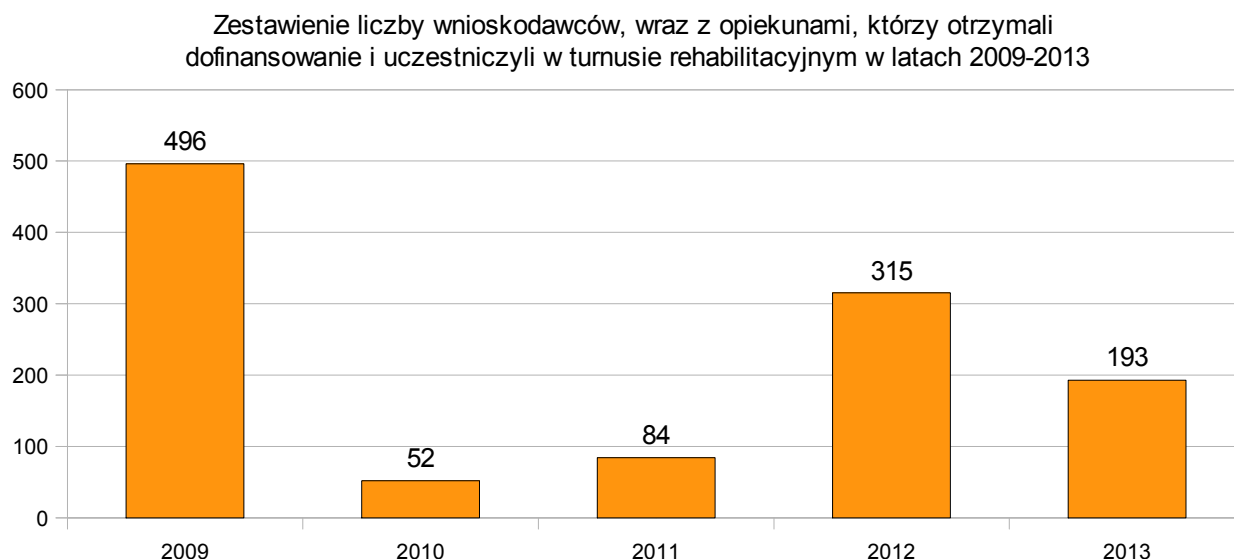

Poniżej przedstawiono liczbę złożonych wniosków w zestawianiu z liczbą wniosków objętych dofinansowaniem w latach 2009 - 2013.

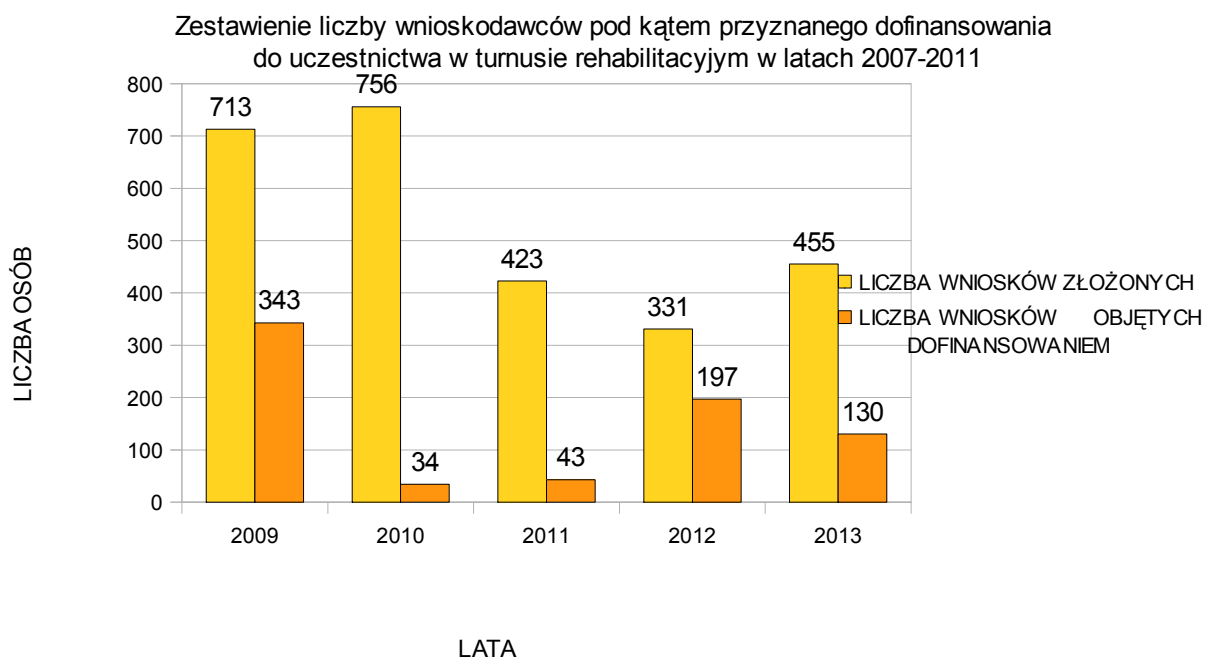
Poniżej przedstawiono liczbę wnioskodawców, wraz z opiekunami, którzy

otrzymali dofinansowanie i uczestniczyli w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2009-2013.

WYKRES 7

WYKRES 8

1.2. Organizacja sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

Wnioski o dofinansowanie ze środków PFRON organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych organizacje pozarządowe oraz jednostki nie posiadające osobowości prawnej składały w terminie do 30 listopada 2012 roku. Łącznie złożono 7 wniosków na kwotę 17 364,00zł.

Z uwagi na znaczny niedobór środków finansowych PFRON w stosunku do istniejących potrzeb w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych na zadania organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w roku 2013 nie przeznaczono żadnych środków.

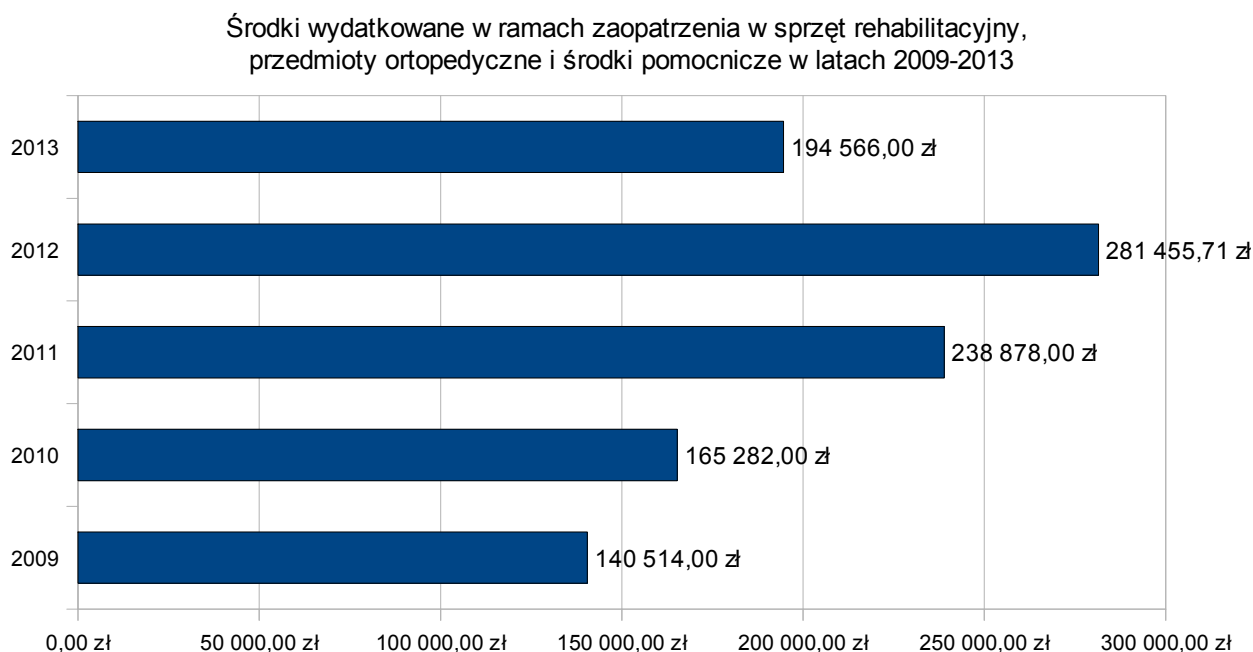
W roku 2013 złożono 6 wniosków na realizację zadań w ramach organizowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, zaplanowanych do realizacji w roku 2014.

1.3. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Na realizację zadania dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, PCPR otrzymało w 2013r. 194 566,00 zł, którą w ramach powyższego zadania wykorzystano w całości. Dla porównania:

- w roku 2012 PCPR otrzymało 281 455,71 zł (wydatkowano 281 455,71 zł)
- w roku 2011 PCPR otrzymało 238 878,00 zł (wydatkowano 238 878,00 zł)
- w roku 2010 PCPR otrzymało 165 282,00 zł (wydatkowano 165 282,00 zł)
- w roku 2009 PCPR otrzymało 140 514,00 zł (wydatkowano 140 514,00 zł)

Poniżej przedstawiono kwoty wypłaconego dofinansowania w latach 2009 - 2013.
Wykres 9

W okresie sprawozdawczym złożono 307 wniosków, w tym:

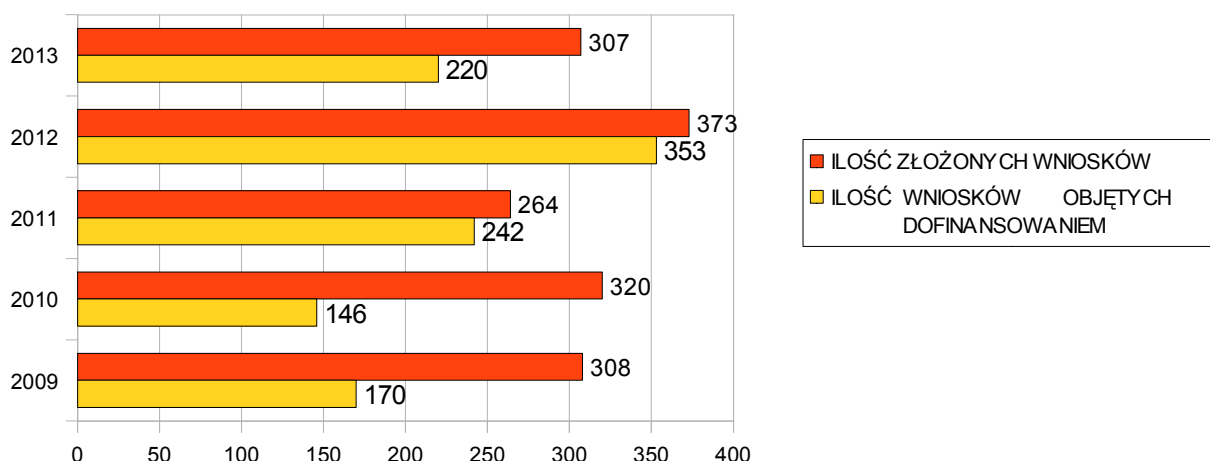
- na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny – 5,
- na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – 50,
- na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

dla dorosłych niepełnosprawnych – 252.

Liczbę złożonych wniosków na sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2009 - 2013 w zestawieniu z liczbą wniosków objętych dofinansowaniem w tym okresie przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 10

Zestawienie liczby złożonych i objętych dofinansowaniem wniosków na sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2009-2013

W 2013r. dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wypłacono dla 220 wnioskodawców na kwotę 194 566 zł, w tym:

- na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny – 5 (4 616,00 zł)
- na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – 44 (60 802,00 zł)
- na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla dorosłych niepełnosprawnych – 171 (129 148,00 zł).

W zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dofinansowano zakup m.in.: roweru rehabilitacyjnego stacjonarnego, orbitreka, aparatów słuchowych, wkładek do aparatów słuchowych, systemów wspomagających słyszenie, obuwia ortopedycznego, materaców przeciwoślizgowych, poduszek przeciwoślizgowych, protez uda, protez podudzia, protez piersi, protezy stopy, pończoch kikutowych, pionizatorów, pieluchomajtek, cewników, balkoników, szkieł okularowych, wózków inwalidzkich, kul łokciowych, aparatów do leczenia bezdechu.

87 wnioskodawców otrzymało odmowę przyznania dofinansowania na powyższe zadanie ze względu na brak środków finansowych.

1.4. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

Na realizację zadania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie otrzymało w roku 2013 kwotę 83 078,00 zł, którą w ramach powyższego zadania wykorzystano w całości.

Dla porównania:

w roku 2012 PCPR otrzymało 231 346,93 zł (wydatkowano 231 346,93 zł)

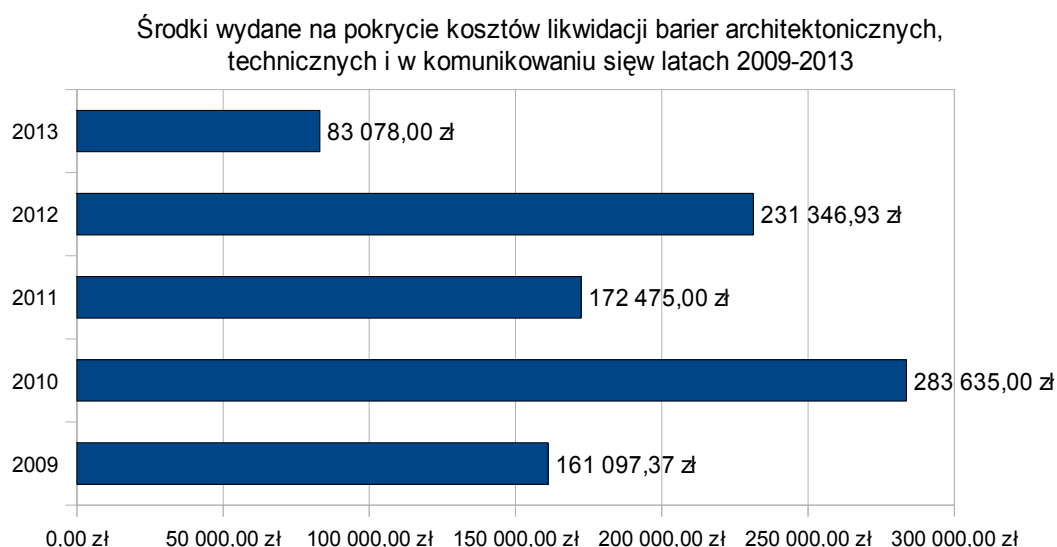
w roku 2011 PCPR otrzymało 172 623,00 zł (wydatkowano 172 475,00 zł)

w roku 2010 PCPR otrzymało 283 635,00 zł (wydatkowano 283 635,00 zł)

w roku 2009 PCPR otrzymało 161 276,00 zł (wydatkowano 161 097,37 zł)

Poniżej przedstawiono środki wydane na pokrycie kosztów likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w latach 2009 - 2013.

Wykres 11

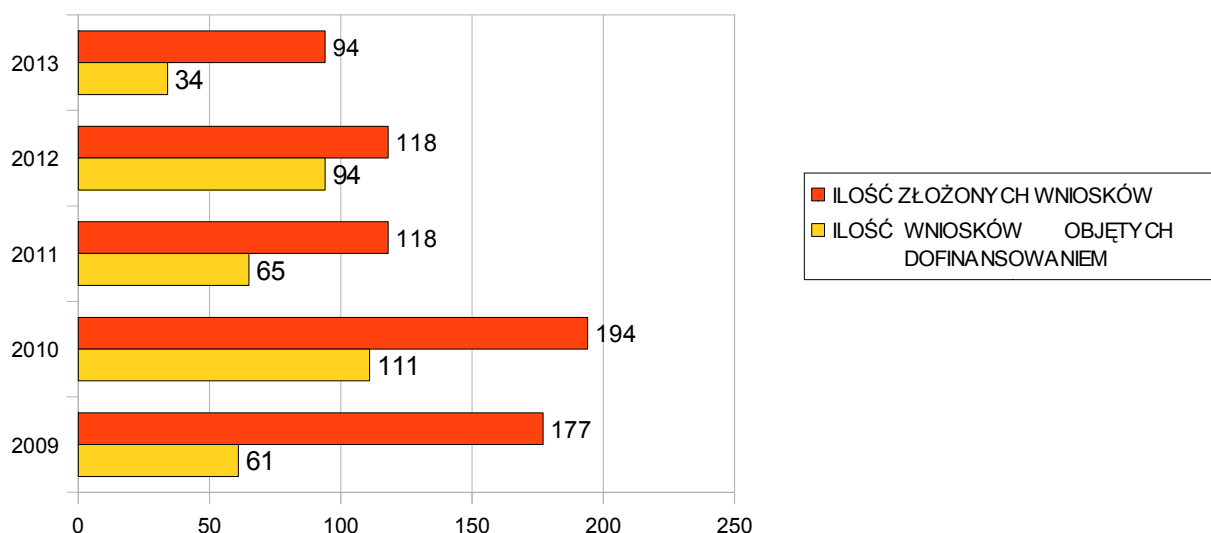
W 2013 roku zostały złożone 94 wnioski (dla porównania w 2012 – 118, 2011r. - 118, 2010r. - 194, w 2009r. - 177) na zadania z zakresu likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się osób niepełnosprawnych, w tym:

- na dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych – 28,
- na dofinansowanie do likwidacji barier technicznych – 16,
- na dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się – 50.

Poniżej przedstawiono zestawienie złożonych i objętych dofinansowaniem wniosków o dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w latach 2009 – 2013.

Wykres 12

Zestawienie liczby wnioskodawców pod kątem przyznanego dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w latach 2009-2013

Na likwidację barier architektonicznych w miejscach zamieszkania osób niepełnosprawnych wypłacono kwotę 30 430,25 zł dla 8 wnioskodawców (prace związane były m.in. z adaptacją pomieszczenia na łazienkę dla osoby niepełnosprawnej poruszającej się na wózku inwalidzkim oraz przystosowaniem istniejących łazienek poprzez zamontowanie kabin prysznicowych, krzesełek prysznicowych, ubikacji dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, umywalk stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych, montaż uchwytów, poszerzeniem drzwi do łazienki dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim).

Na likwidację barier technicznych wydano kwotę 25 911 zł dla 13 wnioskodawców. W ramach likwidacji tych barier dofinansowano zakup: łóżka z wyposażeniem i materacem, roweru trójkołowego, szyn wjazdowych dla wózka inwalidzkiego, schodołazu, podnośnika wannowego, podnośnika transportowo - kąpielowego.

Dofinansowaniem do likwidacji barier w komunikowaniu objęto 13 osób niepełnosprawnych. Na ten cel została wydatkowana kwota 26 736,75 zł, która została przeznaczona w szczególności na pokrycie wydatków związanych z zakupem sprzętu komputerowego, programów specjalistycznych, urządzenia elektronicznego wraz z programem do komunikacji alternatywnej (zestaw).

Przyznano dofinansowanie i podpisano umowy z 34 wnioskodawcami na łączną kwotę 83 964,25 zł. W zakresie przyznanых kwot dofinansowania wypłacono kwotę 83078,00 zł.

Poniżej przedstawiono zestawienie liczby złożonych wniosków, wniosków objętych dofinansowaniem oraz kwotę wypłaconą w podziale na poszczególne bariery w 2013 roku

TABELA 14. ZESTAWIWNIE DLA ZADAŃ NA DOFINANSOWANIE DO LIKWIDACJI BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ			
BARIERY	LICZBA ZŁOŻONYCH WNIOSKÓW	LICZBA WNIOSKÓW OBJĘTYCH DOFINANSOWANIEM	WYPŁACONA KWOTA DOFINANSOWANIA
ARCHITEKTONICZNE	28	8	30 430,25 zł
TECHNICZNE	16	13	25 911,00 zł
W KOMUNIKOWANIU SIĘ	50	13	26 736,75 zł
SUMA	94	34	83 078,00 zł

Zasadność złożonych wniosków oceniały Zespoły Pełnomocników Starosty Powiatu Tarnogórskiego ds. rozpatrywania wniosków: na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W 2013 roku z ogólnej liczby 94 wnioskodawców ubiegających się o dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się 2 wnioski pozostały bez rozpatrzenia ze względu na braki formalne, 8 wnioskodawców zrezygnowało z przyznanego dofinansowania, 1 wnioskodawca zmarł, 49 wnioskodawców otrzymało odmowę przyznania dofinansowania ze względu na: nie uznanie danego urzędu lub zakresu prac za likwidację barier oraz brak środków finansowych na zadanie dotyczące dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

1.5. Realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd”

Rok 2013 był drugim rokiem realizacji na terenie Powiatu Tarnogórskiego pilotażowego programu „Aktywny samorząd” finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Realizacja programu na mocy umowy podpisanej pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych a Powiatem Tarnogórskim została powierzona Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach.

Formy wsparcia przewidziane w programie adresowane były do uprawnionych osób niepełnosprawnych i dotyczyły likwidacji barier ograniczających ich społeczne i zawodowe funkcjonowanie. Program obejmował następujące moduły, obszary i zadania:

Tabela 14. Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową		Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym
Obszar A – Zadanie nr 1 pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	Obszar A – Zadanie nr 2 pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B	
Obszar B – Zadanie nr 1 pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	Obszar B – Zadanie nr 2 dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	
Obszar C – Zadanie nr 1 pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	Obszar C – Zadanie nr 2 pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	
Obszar C – Zadanie nr 3 pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	Obszar C – Zadanie nr 4 pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	
Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej		

Na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd” Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie otrzymało, w ramach I i II transzy, następujące środki finansowe:

TABELA 15 : ŚRODKI FINANSOWE PFRON PRZEKAZANE NA REALIZACJĘ PILOTAŻOWEGO PROGRAMU „AKTYWNY SAMORZĄD” W 2013 ROKU	
WYDATKI	LIMIT ŚRODKÓW PFRON
BIEŻĄCE (Obszar A Zadanie 2, Obszar B Zadanie 2, Obszar D, Moduł II)	113 410,00 zł
INWESTYCYJNE (Obszar A Zadanie 1, Obszar B Zadanie 1, Obszar C Zadanie 1- 4)	116 785,41 zł
KOSZTY OBSŁUGI PROGRAMU	10 010,38 zł
KOSZTY PROMOCJI PROGRAMU	1 320,39 zł
KOSZTY EWALUACJI PROGRAMU	660,20 zł
SUMA	242 186,38 zł

Osoby uprawnione do korzystania z dofinansowania w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” składały do dnia 30 września 2013 roku wnioski w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Łącznie wpłynęło 89 wniosków.

Dofinansowaniem objęto 69 beneficjentów programu, których wnioski zostały zweryfikowane pozytywnie, tj.: 25 osób legitymujących się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem równoważnym oraz 44 osoby legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub orzeczeniem równoważnym.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wydatkowało na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd” następujące kwoty:

TABELA 16. : ŚRODKI FINANSOWE PFRON WYDATKOWANE W RAMACH PILOTAŻOWEGO PROGRAMU „AKTYWNY SAMORZĄD” W 2013 ROKU	
WYDATKI	KWOTY
Obszar A Zadanie 1	13 500,00 zł
Obszar B Zadanie 1	39 100,70 zł
Obszar B Zadanie 2	6 000,00 zł
Obszar C Zadanie 1	16 810,00 zł
Obszar C Zadanie 2	7 289,71 zł
Obszar C Zadanie 3	40 085,00 zł
Obszar D	2 792,68 zł
Moduł II	100 710,00 zł
KOSZTY OBSŁUGI PROGRAMU	10 010,38 zł
KOSZTY PROMOCJI PROGRAMU	1 320,39 zł
KOSZTY EWALUACJI PROGRAMU	660,20 zł
SUMA	238 279,06 zł

1.6. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztat terapii zajęciowej jest jedną z podstawowych form aktywności, która wspomaga proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Na terenie Powiatu Tarnogórskiego działają dwa warsztaty: Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Salezjański Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tarnowskich Górach (warsztat powstał w marcu 2000r.), oraz Warsztat Terapii Zajęciowej w Kaletach-Drutarni prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Śląski Oddział Regionalny w Katowicach (warsztat powstał w grudniu 2005r.). Uczestnikami zajęć warsztatowych są osoby posiadające orzeczenia o stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do rehabilitacji w warsztacie terapii zajęciowej. Dzięki uczestnictwu w warsztacie osoba niepełnosprawna ma możliwość wyrabiania zaradności osobistej, zdobywa umiejętności praktyczne, uczy się nowych ról społecznych. Uczestnictwo w WTZ stanowi też etap wstępny do podjęcia pracy zawodowej przez osoby niepełnosprawne.

Podział procentowy finansowania wtz pozostał na poziomie ubiegłorocznym tzn. 90% kosztów sfinansowanych było przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a pozostałe 10% kosztów działalności wtz poniósł Powiat.

Poniższa tabela przedstawia wydatkowane środki na działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Tabela 17. WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ	ŚRODKI POWIATU	ŚRODKI PFRON
WTZ KALETY DRUTARNIA	49 288,89 zł	443 819,43 zł
WTZ TARNOWSKIE GÓRY	65 684,44 zł	591 762,99 zł
RAZEM	114 973,33 zł	1 035 582,42 zł

W Warsztacie Terapii Zajęciowej w Tarnowskich Górach prowadzone były następujące pracownie: krawiecka, gospodarstwa domowego, komputerowo-edukacyjna, rękodzieła, arteterapii, techniczno-ślusarska, teatralno-muzyczna oraz ogrodniczo-florystyczna. W zajęciach warsztatowych uczestniczyło 40 osób. W miesiącu listopadzie 2013r. przeprowadzona została kontrola warsztatu. Zespół kontrolujący nie stwierdził żadnych nieprawidłowości i nie wystosował zaleceń pokontrolnych

WTZ w Tarnowskich Górach sporządzał plany finansowe, rozliczał środki oraz przekazywał kwartalne informacje o ich wydatkowaniu.

Na podstawie § 21 ust. 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2004r. Nr 63, poz. 587) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach dokonało w marcu 2013r. corocznej oceny działalności warsztatu za 2012 rok, które oceniło w/w warsztat pozytywnie. Ocena ta dokonana została na podstawie sprawozdania z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych Warsztatu Terapii Zajęciowej.

W 2013r. z uczestnictwa w zajęciach warsztatowych skreślono dwie osoby, z powodu braku postępu w terapii oraz rezygnacji wynikającej ze złego stanu zdrowia. W związku z tym zostały przyjęte kolejne dwie osoby, a liczba osób oczekujących na uczestnictwo w zajęciach na dzień 31.12.2013r. to 15 osób.

Natomiast Warsztat Terapii Zajęciowej w Kaletach-Drutarni zaoferował swoim uczestnikom zajęcia w pracowniach: gospodarstwa domowego, zoologicznej, florystyczno-ogrodniczej, zagospodarowania terenu i aranżacji komputerowej, artystycznej oraz technicznej. Uczestniczyło w nich 30 osób. Terapia zajęciowa w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej realizowana jest przez terapię indywidualną i grupową, muzykoterapię, teatroterapię, zajęcia edukacyjne, rekreacyjne, terapię przez kontakt z przyrodą oraz różnego rodzaju konkursy. W październiku 2012r. rozpoczęła się kontrola WTZ w Kaletach—Drutarni, której zakres obejmował następujące zagadnienia:

1. Prawdliwość wykorzystania środków Funduszu i Powiatu.
2. Zgodność postanowień umowy ze stanem faktycznym.

Kontrola WTZ została zakończona we wrześniu 2013r. Zespół kontrolujący wykazał pewne nieprawidłowości głównie w ocenie zgodności stanu faktycznego z umową. Jeżeli chodzi o wydatkowanie środków finansowych Warsztatu Terapii Zajęciowej w Kaletach-Drutarni sporządzał plany finansowe, rozliczał środki oraz przekazywał kwartalne informacje o ich wydatkowaniu. Działalność Warsztatu w Kaletach ocenia się pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości w jego funkcjonowaniu.

W 2013r. z uczestnictwa w zajęciach warsztatowych w Kaletach skreślono również dwie osoby, z powodu braku efektów w terapii oraz złego stanu zdrowia. W związku z tym zostały przyjęte kolejne dwie osoby, a liczba osób oczekujących na przyjęcie do WTZ na dzień 31.12.2013r. wynosiła 10 osób.

Działalność warsztatów terapii zajęciowej wspomagała proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Tarnogórskiego.

III. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności i nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Umieszczenie w domu następowało po uprzednim skierowaniu osoby wymagającej całodobowej opieki przez gminę właściwą dla jej miejsca zamieszkania (gmina określała wysokość odpłatności, jaką osoba kierowana ma uiszczać za pobyt w domu). Do zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach należało wydawanie decyzji o umieszczeniu w DPS, wydawanie decyzji zmieniających odpłatność dla osób umieszczonych w domach pomocy społecznej na tzw. „starych zasadach”, oraz wpisywanie na listę osób oczekujących do poszczególnych domów - określając przybliżony termin przyjęcia.

Okres oczekiwania na umieszczenie w poszczególnych domach zależny był od ich typu. Okres oczekiwania na umieszczenie w DPS w Zbrostawicach (dom dla mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie) biorąc pod uwagę ruch mieszkańców Domu w ostatnich latach wynosi ok. 4 lata. Do DPS w Łubiu (dla przewlekłe psychicznie chorych) okres oczekiwania na umieszczenie wynosi około 5 lat, do DPS „Przyjaźń” (dla przewlekłe somatycznie chorych) – ok. 2 lat dla mężczyzn i 2 lata dla kobiet, do DPS w Tarnowskich Górach przy ul. Gliwickiej (dla kobiet przewlekłe psychicznie chorych) – ok. 4 lata. Natomiast jeśli chodzi o DPS w Nakle Śląskim (dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie) okres oczekiwania wynosi 4 lata, a DPS w Miedarach (dla mężczyzn niepełnosprawnych) przyjęcia odbywają się w chwili obecnej na bieżąco.

O umieszczenie w DPS funkcjonujących na terenie Powiatu Tarnogórskiego w **2013** roku starało się **100** osób, z czego **26** osób to mieszkańcy Powiatu Tarnogórskiego, pozostałe **74** osoby mieszkają poza Powiatem. Najwięcej mieszkańców powiatu oczekiwało na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej „Przyjaźń” w Tarnowskich Górach.

1. Wnioski w sprawie umieszczenia w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego w roku 2013.

Ogólna liczba wniosków w sprawie umieszczenia w domach pomocy społecznej w roku **2013** wynosiła **100**, porównując w roku **2012 -129**. Zmniejszył się odsetek osób – mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego, ubiegających się o umieszczenie w domach pomocy społecznej z **33** osób w roku **2012** do **26** osób w roku **2013**.

W trakcie roku w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu Tarnogórskiego umieszczono łącznie 41 osób.

TABELA 18 : LICZBA OSÓB PRZYJĘTYCH DO DOMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W 2013r.		
Dom Pomocy Społecznej	Liczba osób umieszczonych w DPS	
	Osoby z terenu Powiatu	Osoby spoza Powiatu
Tarnowskie Góry, ul. Gliwicka 22	3	1
Tarnowskie Góry, ul. Włoska 24	15	10
Nakło Śląskie, ul. Główna 8	0	2
Miedary, ul. Zamkowa 7	0	5
Zbrośławice, ul. Wolności 34	0	4
Łubie, ul. Pyskowicka 34	0	1
OGÓŁEM	18	23
	41	

W 2013r. wydano **168** decyzji administracyjnych, w tym:

- o umieszczeniu w domu pomocy społecznej – **56**,
- zmieniające odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej– **57**,
- zmieniające skierowanie do domu pomocy społecznej – **1**,
- uchylające umieszczenie w domu pomocy społecznej- **5**,
- uchylające odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej- **1**,
- wygaszające skierowanie i umieszczenie w domu pomocy społecznej– **37**,
- wygaszające odpłatność za pobyt domu pomocy społecznej – **11**.

2. Osoby oczekujące na umieszczenie w domach pomocy społecznej

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób oczekujących na umieszczenie w domach pomocy społecznej na dzień 31 grudnia 2013r.

TABELA 19 : LICZBA OSÓB OCZEKUJĄCYCH NA UMIESZCZENIE W DOMACH POMOCY SPOŁECZNEJ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2013.		
Dom Pomocy Społecznej	Liczba oczekujących na umieszczenie w DPS wg nowych zasad (na podstawie ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004r.)	
	Osoby z terenu Powiatu	Osoby spoza Powiatu
Tarnowskie Góry ul. Gliwicka 22	4	12
Tarnowskie Góry ul. Włoska 24	16	24
Nakło Śląskie ul. Główna 8	0	3
Miedary ul. Zamkowa 7	0	4
Zbrośławice ul. Wolności 34	0	8
Łubie ul. Pyskowicka 34	9	9
OGÓŁEM	29	60
	89	

3. Domy Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego- koszt utrzymania:

Dom Pomocy Społecznej „Przyjaźń” w Tarnowskich Górach, ul. Włoska 24 dla osób przewlekłe somatycznie chorych na 130 miejsc (kobiety i mężczyźni). Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu w 2013r. wynosił 2 910,72 zł.

Dom Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach, ul. Gliwicka 22 dla osób przewlekłe psychicznie chorych przeznaczony dla 62 kobiet. Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu w 2013r. Wynosił 2 735,01 zł.

Dom Pomocy Społecznej w Zbrostawicach, ul. Wolności 34 przeznaczony dla 95 osób niepełnosprawnych intelektualnie (mężczyzn). Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu w 2013r. wynosił 2 773,33 zł.

Dom Pomocy Społecznej w Łubiu, ul. Pyskowicka 34. dla osób przewlekłe psychicznie chorych przeznaczony dla 68 osób (kobiet i mężczyzn). Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu w 2013r. wynosi 2 631,37 zł.

Dom Pomocy Społecznej w Nakle Śląskim dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza przeznaczony dla 60 osób. Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu w 2013r. Wynosił 2 795,39 zł.

Dom Pomocy Społecznej w Miedarach przeznaczony jest dla 54 osób niepełnosprawnych intelektualnie (mężczyzn). Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu w 2013r. wynosił 3 116,22 zł.

Wszystkie Domy Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego spełniają standardy zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012r. w sprawie domów pomocy społecznej.

IV. PROJEKT SYSTEMOWY „SKRZYDŁA POWIATU – ROZWÓJ I PROMOCJA AKTYWNEJ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW POWIATU TARNOGÓRSKIEGO”

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w 2013r. kontynuowano realizację projektu systemowego „Skrzydła Powiatu – rozwój i promocja aktywnej integracji społecznej i zawodowej mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego” zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projektu systemowego na lata 2012-2013.

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego PO KL Priorytet VII. Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.2. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie.

W 2013r. wydatkowano na realizację projektu kwotę **630 956,59 zł**, w tym bezpośrednio na wsparcie uczestników projektu **460 532,57 zł**. Wkład własny Powiatu Tarnogórskiego do projektu systemowego stanowiły środki PFRON przekazywane na warsztaty terapii zajęciowej w kwocie **67 906,30 zł**.

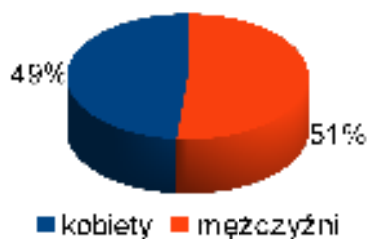
Głównym celem projektu była aktywizacja społeczna i zawodowa uczestników Projektu, tj. osób niepełnosprawnych oraz usamodzielniających się wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.

Szczegółowymi celami projektu były:

- zmniejszenie skutków niepełnosprawności, w tym poprawa sprawności fizycznej osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie mobilności zawodowej na współczesnym rynku pracy,
- poprawa funkcjonowania psychospołecznego uczestników Projektu,
- zdobycie nowych kompetencji i umiejętności zawodowych,
- przeciwdziałanie i minimalizacja skutków wykluczenia społecznego.

Projekt systemowy jest spójny z celem Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki tj. poprawą dostępu do rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, odnosi się do Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020 oraz opiera się na założeniach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tarnogórskim na lata 2006-2015, której jednym z założeń jest stworzenie warunków do skutecznego przeciwdziałania bezrobociu.

W Projekcie uczestniczyło 68 osób – **46 osób niepełnosprawnych**, mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego, będących w wieku aktywności zawodowej, niezatrudnionych lub zatrudnionych i zagrożonych wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz **22 wychowanków** opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz rodziny zastępcze.

WYKRES 12. Podział uczestników ze względu na płeć.

Wśród uczestników Projektu przeważali mężczyźni (51%). W ramach Projektu zastosowano 4 instrumenty aktywnej integracji: aktywizację zawodową, społeczną, zdrowotną, aktywizację edukacyjną oraz inne dodatkowe formy wsparcia m.in.: możliwość skorzystania z doradztwa / poradnictwa w Punkcie Interwencji Kryzysowej oraz możliwość uczestniczenia w spotkaniach grup samopomocowych.

Każdy z uczestników objęty był min. 3 instrumentami aktywnej integracji, w ramach których mógł skorzystać z odpowiednich narzędzi / form wsparcia. Objęcie uczestnika poszczególnymi narzędziami opierało się na wnikliwej analizie predyspozycji i diagnozie potrzeb osoby objętej wsparciem.

Poniżej w formie tabeli zaprezentowano poszczególne instrumenty aktywnej integracji i odpowiadające im formy wsparcia realizowane w Projekcie w 2013 roku.

TABELA 20. FORMY WSPARCIA W POSZCZEGÓLNYCH INSTRUMENTACH AKTYWNEJ INTEGRACJI w 2013 roku.	
AKTYWNA INTEGRACJA	FORMY WSPARCIA
Aktywizacja zdrowotna	Zajęcia aktywizujące zdrowotnie (rehabilitacyjne)
Aktywizacja edukacyjna	Kursy zawodowe Inne szkolenia i warsztaty
Aktywizacja zawodowa	Indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym Warsztaty z trenerem pracy
Aktywizacja społeczna	Indywidualne konsultacje z psychologiem Indywidualne konsultacje z pedagogiem Warsztaty psychologiczne Warsztaty integracyjne wyjazdowe Warsztaty wyjazdowe z usamodzielniania
Dodatkowe wsparcie	Doradztwo/poradnictwo w Punkcie Interwencji Kryzysowej Spotkania grup samopomocowych Wsparcie asystenta osoby niepełnosprawnej Wsparcie doradcy ds. osób niepełnosprawnych Praca socjalna

ZAJĘCIA AKTYWIZUJĄCE ZDROWOTNIE

Zajęcia aktywizujące zdrowotnie dla osób niepełnosprawnych odbywały się w Poradni Rehabilitacyjnej w Salezjańskim Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Tarnowskich Górach, ul. Śniadeckiego 1. Zajęcia aktywizujące zdrowotnie przeprowadzono w formie cyklu 10-dniowych zabiegów, poprzedzonych indywidualną konsultacją lekarską.

Niepełnosprawni uczestnicy projektu mogli skorzystać z zabiegów rehabilitacyjnych, takich jak: laseroterapia, terapia magnetyczna, hydroterapia, ćwiczenia indywidualne,

kinezyterapia, światłolecznictwo, masaż ręczny, zabiegi fizykoterapeutyczne itd.
Dla dwóch niepełnosprawnych uczestników projektu, zajęcia rehabilitacyjne odbywały się indywidualnie w domu.
Na zajęcia aktywizujące zdrowotnie skierowano grupę 42 osób niepełnosprawnych, zabiegi ukończyło 40 osób spośród ww. grupy.

KURSY ZAWODOWE

Uczestnicy projektu „Skrzydła Powiatu”, po wcześniejszej konsultacji z doradcą zawodowym, zostali skierowani do udziału w wybranych kursach zawodowych. Poniżej w formie tabeli zaprezentowano rodzaje kursów oraz łącznie liczbę osób uczestniczących w poszczególnych kursach zawodowych.

L.P	TABELA 21 RODZAJ KURS	LICZBA KOBIETY	OSÓB MĘŻCZYŹNI
1	Kurs prawo jazdy kat. B	9	8
2	Prawo jazdy kat. B dla osób niepełnosprawnych	1	4
3	Kurs języka angielskiego z przygotowaniem do matury	1	
4	Kurs konwersacyjny języka angielskiego	1	
5	Kurs języka angielskiego w biznesie	1	
6	Kurs wyjazdowy masażu klasycznego	1	
7	Szkolenie copywriting – day – sesja warsztatowa	1	
8	Kurs toalety i kosmetyki pośmiertnej	1	
9	Kurs malarz - tapeciarsz		1
10	Kurs nowoczesnych stylizacji fryzur	1	
11	Kurs telemarketera		1
12	Kurs podstaw obsługi komputera	2	
13	Kurs w zakresie grafiki komputerowej, tworzenia stron www wraz z serwisowaniem sprzętu komputerowego		3
14	Kurs sprzedawcy z obsługą komputera i kasy fiskalnej wraz z badaniami sanitarno - epidemiologicznymi	3	
15	Kurs specjalisty ds. kadr i płac z obsługą programu Sumfonia i Płatnik	3	
16	Kurs pracownika administracyjno – biurowego z elementami przedsiębiorczości	1	
17	Kurs opiekunki dziecięcej z animacją wolnego czasu	2	
18	Kurs opiekunki dziecięcej z modułem opiekuna/wychowawcy kolonii/obozu	1	
19	Kurs florystki wraz z artystycznymi pakowaniem prezentów	2	
20	Kurs sekretarki - asystentki	1	
21	Kurs magazyniera – hurtownika z zastosowaniem komputera		1
22	Kurs magazyniera – hurtownika z obsługą wózka widłowego		1
23	Kurs operatora wózka widłowego jezdniowego z bezpieczną wymianą butli gazowej		3
24	Kurs barman – kelner z obsługą kasy fiskalnej	1	1
25	RAZEM	33	23

INNE SZKOLENIA I WARSZTATY

Niepełnosprawni uczestnicy projektu „Skrzydła Powiatu”, łącznie 38 osób, w tym 13 kobiet i 25 mężczyzn uczestniczyli w warsztatach o charakterze zawodowym oraz innych zajęciach aktywizujących.

Poniżej w formie tabeli zaprezentowano liczbę osób uczestniczących w wybranych warsztatach.

L.P	TABELA 22 RODZAJ KURSU	LICZBA KOBIETY	OSÓB MĘŻCZYŹNI
1	Kurs prezentacji multimedialnych	3	10
2	Kurs praktycznego wykorzystania grafiki komputerowej w programie MS Publisher	3	10
3	Zajęcia ogólnousprawniające		1
4	Warsztaty z zakresu metod i technik rękodzieła artystycznego oraz decupage	7	4

WARSZTATY Z TRENEREM PRACY

Warsztaty z trenerem pracy prowadzone były w podziale na 3 grupy uczestników, tj. I i II grupa osób niepełnosprawnych oraz grupa usamodzielniających się wychowanków.

Dla I grupy niepełnosprawnych uczestników warsztaty odbywały się w Salezjańskim Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Tarnowskich Górach i trwały 3 godziny. Celem spotkań było zapoznanie się z tematyką rynku pracy, przedsiębiorczości oraz rozwoju kompetencji interpersonalnych. Grupa usamodzielniających się wychowanków uczestniczyło w zajęciach w tutejszym Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Pozostała II grupa - osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym uczestniczyła w warsztatach zorganizowanych w Łądku Zdrój.

INDYWIDUALNE KONSULTACJE Z PSYCHOLOGIEM

Osoby niepełnosprawne zostały objęte specjalistycznym wsparciem psychologicznym. Spotkania odbywały się w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach.

Z indywidualnych konsultacji z psychologiem skorzystało 16 osób. Zajęcia były prowadzone przez psychologa zatrudnionego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

INDYWIDUALNE KONSULTACJE Z PEDAGOGIEM

Osoby opuszczające rodziny zastępcze bądź placówki opiekuńczo - wychowawcze zostały skierowane na indywidualne wsparcie pedagogiczne. Usamodzielniający się uczestnicy projektu korzystali z pomocy, wsparcia oraz poradnictwa pedagoga zatrudnionego przez tutejsze Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Z indywidualnych konsultacji pedagogicznych skorzystało 13 osób. Spotkania trwały 1,5 godz. i odbywały się w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach.

INDYWIDUALNE KONSULTACJE Z DORADCĄ ZAWODOWYM

Z instrumentu doradztwa zawodowego skorzystały zarówno osoby niepełnoprawne, jaki usamodzielniające się. Spotkania z doradcą zawodowym odbywały się w formie półtoragodzinnych indywidualnych spotkań. Głównym celem spotkań było nakierowanie uczestników projektu zgodnie z predyspozycjami i warunkami na wybór odpowiednich kursów, szkoleń i warsztatów o charakterze zawodowym oraz określenia predyspozycji zawodowych i ścieżki zawodowej. Z indywidualnych konsultacji z doradcą zawodowym skorzystało w projekcie 55 uczestników.

WARSZTATY PSYCHOLOGICZNE

Warsztaty psychologiczne zostały skierowane dla niepełnosprawnych uczestników projektu „Skrzydła Powiatu”, które prowadzone były w podziale na 3 grupy. Zaświadczenia o ukończeniu ww. warsztatów otrzymały 35 osób. Tematyka spotkań dla I grupy dotyczyła: rozwoju seksualnego, poczucia własnej wartości, komunikacji interpersonalnej i elementów pracy z ciałem. Spotkania dla II grupy obejmowały tematykę z zakresu komunikacji interpersonalnej, pracy nad uczuciami, poczucia własnej wartości, zarządzania stresem i twórczego myślenia. Spotkania grupy III dotyczyły: psychoedukacji w obszarze rozwoju seksualnego, komunikacji interpersonalnej, uczuć i emocji, poczucia własnej wartości, zarządzania stresem oraz twórczego myślenia.

WARSZTATY INTEGRACYJNE WYJAZDOWE

19 niepełnosprawnych uczestników projektu, skorzystało z warsztatów zorganizowanych w formie wyjazdowej do miejscowości Łądek Zdrój. Wyjazd ten miał charakter integracyjny i aktywizujący. Warsztaty dały uczestnikom możliwość realizacji założonych w projekcie celów takich jak: kształtowanie świadomości, samodzielności, integracji ze środowiskiem, budowania prawidłowych relacji społecznych oraz podniesienia własnej wartości względem równości szans rynku pracy. Uczestnicy zapoznali się z kompetencjami instytucji oraz zostali poinstruowani o możliwościach efektywnego prowadzenia spraw urzędowych, przy pomocy odpowiednich osób. W trakcie zajęć uczestnicy poznali również metody poszukiwania pracy, przedstawienia i zaprezentowania własnej osoby, równości szans kobiet i mężczyzn oraz możliwości uzyskania kwalifikacji niezbędnych do podjęcia pracy. Warsztat wyjazdowy miał charakter kompleksowych treningów umiejętności społecznych, w szczególności: treningu komunikacji interpersonalnej, samoobsługi, treningu ekonomicznego, organizowania i spędzania czasu wolnego, treningu zachowań akceptowanych społecznie w miejscach publicznych. W ramach atrakcji zrealizowano zwiedzanie Kopalni Złota w Złotym Stoku, zwiedzanie Papierni w Dusznikach Zdroju, Pijalni Wód, spacer rekreacyjny w Parku Zdrojowym w Polanicy Zdroju, zwiedzanie Kłodzka oraz kolacje grillowa i dyskoteka.

WARSZTATY DLA USAMODZIELNIAJĄCYCH SIĘ WYCHOWANKÓW

Na warsztaty wyjazdowe związane z procesem usamodzielnienia zakwalifikowani zostali usamodzielniający się wychowankowie, którzy osiągnęli pełnoletność bądź osiągną ją w roku bieżącym, mieszkający na terenie powiatu tarnogórskiego.

Warsztaty te zostały zorganizowane w Szczyrku oraz Wieliczce.

Warsztatami w Szczyrku zostało objętych 20 wychowanków, w tym 13 dziewcząt i 7 chłopców. Przeprowadzone warsztaty złożone z 5 wyjazdów umożliwiły realizację założonych w projekcie celów.

Warsztaty dały uczestnikom możliwość kształtowania świadomości własnych uczuć i emocji, uczenia się zachowań asertywnych, budowania i ochrony własnych granic. Zajęcia miały również oddziaływanie wspierające grupę w integracji ze środowiskiem poprzez zwiększenie świadomości na temat budowania prawidłowych relacji z innymi osobami, wzmacnianie poczucia tożsamości, umiejętności komunikacji jak również poprzez kształcenie świadomości poniesionych strat i umiejętności radzenia sobie z poczuciem straty czy rozłąki.

Jedna z części warsztatów dotycząca zdobywanie praktycznych umiejętności związanych z usamodzielnieniem (poradnik usamodzielniającego się wychowanka) pomogła uczestnikom w sprecyzowaniu planów życiowych, tym samym minimalizując lęk przed zbliżającą się zmianą w życiu.

Uczestnicy zapoznali się również z kompetencjami różnych instytucji oraz zdobyli wiedzę z zakresu efektywnego załatwiania spraw urzędowych, m.in. w celu zwiększenia umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych – trudnych i stresujących.

Uczestnicy projektu mieli też możliwość odbycia konsultacji z prowadzącymi zajęcia - spotkania indywidualne podczas których podsumowali swoje mocne strony i umiejętności przydatne w dorosłym życiu, precyzowali plany edukacyjne i zawodowe, mieli także możliwość porozmawiania na nurtujące ich osobiste tematy.

W trakcie zajęć poznawali wartość pracy, uczyli się pisanía listów motywacyjnych oraz CV. W trakcie drugiego spotkania wyjazdowego usamodzielnieni wychowankowie odbyli szkolenie dotyczące więzi i jej znaczenia w życiu człowieka.

Uczestnicy warsztatów podczas trzeciego wyjazdu wzięli udział w szkoleniu z instruktorem naturalnego planowania rodziny. W trakcie czwartego wyjazdu odbyły się natomiast zajęcia z zakresu równości szans kobiet i mężczyzn, podczas których nabywali wiedzę nt. ważności płci, stereotypów płci, uprzedzeń oraz dyskryminacji.

Tematy zajęć podczas poszczególnych dni wyjazdowych:

TABELA 23 Tematyka zajęć	Data	Ilość godzin
Poznaję samego siebie	18.05.2013	8
Bezpieczne przywiązanie i jego wpływ na tworzenie bliskich związków w dorosłość	15.06.2013	6
Budujemy zespół – komunikacja jako podstawa zespołu	15.06.2013	2
Naturalne planowanie rodziny metodą wielowskaźnikową podwójnego sprawdzania	13.07.2013	5
Nie boję się samodzielności	13.07.2013	3
Równość szans kobiet i mężczyzn	03.08.2013	6
Usamodzielniam się!	03.08.2013	2
Być dorosłym – jak to zrobić?	14.09.2013	8

W trakcie wyjazdów uczestnicy szkolenia wzięli udział w zajęciach integracyjnych, o charakterze sportowym oraz sportowo- kulturalnym.

Zajęcia miały na celu budowanie współpracy pomiędzy uczestnikami warsztatów poprzez lepsze poznanie siebie nawzajem, stworzyły możliwość poznania i zwiedzenia nowych, atrakcyjnych miejsc a także pokazały w jaki sposób można aktywnie spędzać czas wolny.

Dzięki zrealizowanym przez trenerów warsztatom u uczestników nastąpiło: zwiększenie świadomości własnej wartości, złagodzenie lęku związanego z opuszczeniem rodziny zastępczej, placówki opiekuńczo – wychowawczej, MOW i MOS, sprecyzowanie planów życiowych i realizacji bieżących potrzeb, nabycie praktycznych umiejętności niezbędnych w przystosowaniu do dorosłego życia, nabycie umiejętności umożliwiających odpowiedzialne podejmowanie decyzji, zdobycie wiedzy dotyczącej praw i obowiązków osób w procesie usamodzielnienia.

Młodzież uczestniczyła również w warsztatach z rozwoju osobistego w Wieliczce Uczestniczyło w nich: 13 wychowanków, w tym 7 dziewcząt i 6 chłopców. Przeprowadzono 3-dniowe warsztaty z zakresu:

- zarządzanie sobą w czasie,
- rozwijanie umiejętności auto motywacji,
- trening twórczości,
- twórcze rozwiązywanie problemów,
- pojęcie stresu i sposobów radzenia sobie z nim,
- inteligencja emocjonalna,
- odkrywanie swojej pasji,
- zarządzanie energią własną (energia umysłowa, fizyczna, emocjonalna, duchowa).

W ramach warsztatów uczestnicy wzięli udział w zajęciach integracyjnych, o charakterze sportowo- kulturalnym m.in. skorzystali ze zwiedzania Kopalni Soli w Wieliczce połączonego z kolacją w jednej z komór i zwiedzaniem Muzeum Żup Krakowskich.

Zajęcia miały na celu budowanie współpracy pomiędzy uczestnikami warsztatów poprzez lepsze poznanie siebie nawzajem, stworzyły możliwość poznania i zwiedzenia nowych, atrakcyjnych miejsc a także, pokazały w jaki sposób można aktywnie spędzać czas wolny. Dzięki zrealizowanym przez trenerkę warsztatom u uczestników nastąpiło: zwiększenie świadomości własnej wartości, nabycie praktycznych umiejętności niezbędnych w przystosowaniu do dorosłego życia, nabycie umiejętności umożliwiających odpowiedzialne podejmowanie decyzji, nawet w sytuacjach stresujących.

DORADZTWO / PORADNICTWO W PUNKCIE INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w ramach swych działań o charakterze środowiskowym realizował min. edukację obywatelską i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym niepełnosprawnych, bezrobotnych, znajdujących się w kryzysie oraz opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze lub rodziny zastępcze, ich rodziny i ich otoczenie, poprzez działania informacyjne o prawach i uprawnieniach w ramach bezpłatnych konsultacji, edukację obywatelską w zakresie możliwości uzyskania pomocy, wsparcia, informacji i wiedzy z obszaru

przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomani, przemocy w rodzinie oraz innym patologiom społecznym prowadzącym do wykluczenia społecznego.

W ramach działań punktu osoby mogły liczyć na objęcie ich i ich rodzin działaniami o charakterze interdyscyplinarnymi tj. konsultacji prawnej, pomocy i wsparcia psychologa oraz pomocy ze strony pracownika socjalnego. A także pomocy w pisaniu pism urzędowych, pozwów min. rozwodowych, alimentacyjnych. Działania PIK-u były nastawione na przywrócenie równowagi psychicznej osób i rodzin będących w stanie kryzysu, nabycia przez nich kompetencji społecznych i umiejętności samodzielnego radzenia sobie w środowisku, podniesienie świadomości obywatelskiej oraz przywrócenie zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Obszar działań podjętych w punkcie na rzecz danej osoby bądź rodziny był indywidualnie dobrany do zdiagnozowanych potrzeb i problemów. Udzielono ogółem 388 konsultacji w różnej formie – były to wizyty w PIK oraz rozmowy telefoniczne. Pracownicy założyli 151 „Kart usług doradczych”.

Poradnictwo dotyczyło m.in spraw związanych z uregulowaniem kwestii nabycia praw rentowych, postępowaniami odwoławczymi do organów, pomocy w nabyciu stosownych ulg lub uprawnień, pomocy w sporządzaniu wniosków do PFRON, NFZ.

W trakcie działania PIK, pracownicy zarejestrowali 3 przypadki "przemocy w rodzinie". Z osobami zgłaszającymi przemoc przeprowadzano rozmowy wspierające, informujące o przysługujących im prawach i możliwościach radzenia sobie w sytuacji kryzysowej. Udzielano wsparcia psychologicznego oraz pomocy prawnej. Sporządzano min. "Niebieskie Karty" lub powiadamiano odpowiednie organy lub instytucje (Sądy Policja, Prokuratura, Ośrodki Pomocy Społecznej).

TABELA 24. RODZAJE UDZIELONEGO WSPARCIA/POMOCY W PUNKCIE INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	
RODZAJ WSPARCIA / POMOCY	ILOŚĆ OSÓB, KTÓRE SKORZYSTAŁY ZE WSPARCIA
SOCJALNE	82
PRAWNE	96
PSYCHOLOGIZNE	79

Sporym zainteresowaniem w działalności PIK-u cieszyły się porady psychologiczne i prawne. Główną tematyką spotkań i porad z zakresu prawa były kwestie związane z prawem rodzinnym (min. kwestie alimentacyjne, sprawy rozwodowe, o separację, dotyczące władzy rodzicielskiej nad dziećmi, spraw spadkowych itp.); prawem majątkowym; prawem pracy i ubezpieczeń społecznych. Zgłaszały się również osoby niepełnosprawne, które nie do końca znały swoje prawa w relacjach pracownik-pracodawca. Osoby te zgłaszały potrzebę wyjaśnienia kwestii związanych z dofinansowaniami z PFRONu, pomocą w uzyskaniu świadczeń rentowych, wytłumaczeniem, interpretacją przepisów i norm prawnych bezpośrednio ich dotyczących (np. sprawy z ubezpieczeń społecznych). Osoby, które korzystały

z pomocy w Punkcie często prosiły, aby pracownicy pomogli im napisać, sformułować odpowiednie pismo urzędowe i procesowe.

Porady psychologiczne w głównej mierze dotyczyły przemocy w rodzinie, konfliktów małżeńskich, niewydolności wychowawczych. Osobom odwiedzającym punkt udzielano wsparcia i porad dotyczących radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Informowano o możliwościach podjęcia pracy terapeutycznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego.

Kontynuowana działalność PIK-u spotkała się z dużym zainteresowaniem mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego, tym samym odpowiedział na społeczne zapotrzebowanie rozwiązywania problemów min. osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób niepełnosprawnych, osób które znajdują się w sytuacji kryzysowej i potrzebują bezpłatnej pomocy i porady.

Punkt Interwencji Kryzysowej dzięki swojej dotychczasowej działalności wpisał się w sieć wsparcia lokalnego.

SPOTKANIA GRUP SAMOPOMOCOWYCH

W ramach aktywizacji i integracji społecznej osoby niepełnosprawne korzystały z uczestnictwa w grupach samopomocowych, prowadzonych przez animatora. Grupy te są dobrowolnym, luźnym zgromadzeniem osób niepełnosprawnych uczestniczących w projekcie, osób, które zakończyły uczestnictwo w projekcie w latach poprzednich oraz osób z ich otoczenia. Działania w ramach grup samopomocowych skierowane były na wspólne pokonywanie skutków choroby, problemów natury psychicznej albo socjalnej, które dotyczyły bezpośrednio osób niepełnosprawnych albo ich bliskich. Celem pracy była poprawa warunków i jakości życia. Grupa stała się środkiem prowadzącym do zniesienia izolacji zewnętrznej (społecznej, towarzyskiej) i wewnętrznej (osobistej, duchowej) osób niepełnosprawnych oraz osób z ich otoczenia.

Z uczestnictwa w spotkaniach grup samopomocowych w roku 2013 skorzystały 52 osoby niekorzystające do tej pory z tej formy wsparcia.

WSPARCIE ASYSTENTA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

Z pomocy i wsparcia asystenta osoby niepełnosprawnej jako elementu wyrównywania szans skorzystało 10 uczestników projektu. Asystent realizował swoje wsparcie m. in. poprzez wdrażanie do samodzielnego poruszania się środkami komunikacji miejskiej, udzielanie wskazówek w celu przełamywania poczucia izolacji społecznej, wsparcie podczas przejazdu do miejsca zamieszkania i z powrotem itp.

WSPARCIE DORADCY DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Osoby niepełnosprawne w czasie trwania projektu spotykały się na konsultacjach z doradcą ds. osób niepełnosprawnych. Spotkania były wyznaczone zgodnie z potrzebami osób niepełnosprawnych. Na często indywidualnych spotkaniach osoby niepełnosprawne mogły pogłębić swoją wiedzę na temat swoich praw i obowiązków wynikających z niepełnosprawności. Osoby niepełnosprawne mogły również liczyć na fachową pomoc ze strony doradcy dotyczącą uczestnictwa w projekcie i wywiązywania się z określonych zadań wynikających z zawartej umowy. Spotkania doradcy ds. osób niepełnosprawnych z uczestnikami miały również charakter monitoringowy i ewaluacyjny.

PRACA SOCJALNA

Usamodzielniający się wychowankowie w czasie trwania projektu spotykali się na indywidualnych konsultacjach z pracownikami PCPR. Spotkania wyznaczane były m.in. zgodnie z potrzebami uczestników i odbywały się co najmniej raz w miesiącu. Głównym celem pracy pracowników PCPR była pomoc i kontrolowanie procesu usamodzielniania się oraz wywiązywania z zadań wynikających z uczestnictwa w projekcie. Spotkania pracowników PCPR z usamodzielniającymi się uczestnikami miały również charakter monitoringowy i ewaluacyjny. Spotkania odbywały się w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach.

V. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w roku 2013 współpracowało z organizacjami pozarządowymi z terenu Powiatu Tarnogórskiego, które działają na polu pomocy społecznej, poprzez:

- wspólnie z Caritas Parafii p.w. Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej w Tarnowskich Górach organizowało śniadanie wielkanocne dla osób ubogich i potrzebujących - środki finansowe wydatkowane na powyższe przedsięwzięcie wyniosły 3749,58 zł,
- wspólnie z Caritas Parafii p.w. Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej w Tarnowskich Górach organizowało wigilię dla osób ubogich i potrzebujących - środki finansowe wydatkowane na powyższe przedsięwzięcie wyniosły 3990 zł,
- konsultowało z organizacjami pozarządowymi oraz Powiatową Radą Działalności Pożytku Publicznego projekt Uchwały Rady Powiatu w sprawie szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenie na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt w pieczy zastępczej, o której mowa w art. 193 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- uczestniczyło w różnych uroczystościach oraz spotkaniach organizowanych przez organizacje pozarządowe działające na terenie Powiatu Tarnogórskiego tj.: Stowarzyszenie „Serdeczni” z Tarnowskich Gór, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym z Tarnowskich Gór, Tarnogórskie Stowarzyszenie „Amazonki”, Polski Związek Niewidomych z Tarnowskich Gór.

VI. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

W związku z zadaniami powiatu realizowanymi przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wskazuje się następujące potrzeby w zakresie pomocy społecznej w Powiecie Tarnogórskim:

- utrzymanie na wymaganym poziomie standardów w domach pomocy społecznej,
- prowadzenie działań mających na celu zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób, rodzin i grup społecznych,
- wspieranie przez powiat działań realizowanych przez organizacje pozarządowe w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- rozszerzenie infrastruktury instytucji pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu o ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - nie później niż do roku 2016 oraz o ośrodek interwencji kryzysowej – nie później niż do roku 2018,
- przygotowanie się o zmian w systemie pomocy społecznej.

W celu realizacji potrzeb Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie planuje:

- realizację zadań ujętych w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 – 2014,
- kontynuację realizacji projektu systemowego finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego skierowanego do osób niepełnosprawnych i usamodzielniających się wychowanków na podstawie ustawy o pomocy społecznej i ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- przygotowanie ofert konkursowych dotyczących działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochrony zdrowia psychicznego i innych w ramach otwartych konkursów ofert organizowanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w 2014r.,
- kontynuację działania Punktu Interwencji Kryzysowej finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego,
- realizację Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy 2011 – 2016.
- realizację projektu systemowego „Schematom STOP Wspólne działanie instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy – pilotaż”

W związku z powyższym należy podjąć działania mające na celu pozyskanie i zabezpieczenie środków, adekwatnych do potrzeb, na realizację zadań ustawowych realizowanych przez PCPR.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 112 ust.12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz.U. 2013 r. poz. 182 z późn. zm.) „kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa radzie powiatu coroczne sprawozdanie z działalności centrum oraz przedstawia wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej”. Niniejsza uchwała wraz z załączonym sprawozdaniem jest realizacją tego zapisu.

Sprawozdanie z działalności PCPR zawiera zestawienie informacji o działaniach podejmowanych w ramach zadań ustawowych ujętych w kilka głównych obszarów, tj:

- opieka nad dzieckiem i rodziną czyli zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców oraz działania bezpośrednio z tym związane (m.in. wypłata świadczeń, praca z rodzinami zastępczymi, poradnictwo, opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, ponoszenie wydatków Powiatu Tarnogórskiego w zakresie pieczy zastępczej przez inne powiaty),
- pomoc osobom niepełnosprawnym głównie w zakresie dofinansowań zadań z zakresu rehabilitacji społecznej finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- domy pomocy społecznej w zakresie umieszczeń i prowadzenia kolejki osób oczekujących na umieszczenie jak również ustalania odpłatności za pobyt w DPS,
- projekt systemowy „Skrzydła Powiatu – rozwój i promocja aktywnej integracji społecznej i zawodowej mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego” w ramach którego prowadzono Punkt Interwencji Kryzysowej oraz szereg form wsparcia w ramach aktywnej integracji
- współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Podsumowanie sprawozdania stanowi zestawienie potrzeb w zakresie pomocy społecznej w Powiecie Tarnogórskim.